E. LUBINI

IN Q. HORATII FLACCI ODARUM LIBRUM II. PARAPHRASIS SCHOLIASTICA,

Quâ retentis & insertis Poëtæ verbis Auctor commentarij vice mirâ luce & brevitate plenè explicatur.

ROSTOCHII

Ex Typographeio Christophori Reusneri, in Collegio AQVILÆ.

Anno M. D. IIC.

EXIMIO JUVENI

DITHMARO VVACHMANNO

Patritio Bremensi primario

Discipulo & Amico

meo

carissimo, certissimo

S.

QUamdiu inter mortales hujus vitæ usurâ frui mihi licitum, DITHMARE candidissime, nullo unquam, juvante DEO, labori parcam, quo, quantum in me, juniorum studijs prosim: illorum præsertim, quos vel parentum, vel illorum, qui parentum loco, sollicita cura, nec minus propria cujusq; virtus indoles & doctrina familiariùs mihi commendavit. Hujus autem mei cujuscunq; laboris nullos certiores testes produxerim, quàm Poëtas Satyricos, & hunc cum primis Latinæ Musæ Lyræ & linguæ principem Horatium, cujus secundum Odarum librum Paraphrasi meâ explicatum tibi jam inscribo. Quippe qui tanto jam tempore contubernio, & ductu meo

 usus

usus, non hujus solum aliorumq; vatum delitijs imbutus, sed ulteriùs etjam ad veram Virtutem & Doctrinam viam ritè ingressus es, & illas adeo artes & linguas, quæ olim excultæ barbariem passim grassantem profligârunt, & jam neglectæ eandem brevi reducent. Urge illud, quod cæpisti, nec illarum radicum amaritudo te deterreat, quarum dulcissimos & uberrimos fructus, ad DEI gloriam, aliorumq; salutem cum æternâ nominis tui laude olim consequi poteris: Nihil moratus quod præclari tui conatus paucos comites habiturus sis. Hæc enim natura optimi: Quod ob omnibus æquè expetitum profanaretur pariter, & evilesceret, &, tanquam gemma, porcis non objectandum. Unde non absurdè Chrysippus Solensis, cuidam reprehendenti quod non apud Aristonem cum pluribus Philosophiæ operam daret: Nunquam, inquit, Philosopharer, si cum multis auscultarem. Tu verò accipe hæc & tuêre, meisque conatibus pro animi tui candore fave, & fruere, & hâc mente diu feliciter Vale. 6. Id: Ian. Anni IIC.

Tuus

Eilhardus Lubinus.

IN Q.

IN Q. HORATII FLACCI

ODARVM VEL CARMINVM LIBRVM II PARAPHRASES

ODA I.

AD C. ASINIVM POLLIONEM.

Cujus ſcripta, quibus bella civilia deſcribebat, commendat.

REM *periculoſam, arduam, ac difficilem me hercle aggreſſus es, Aſini Pollio, dum multorum annorum civiles diſcordias & contentiones eximio quodam carmine pleniſſimè deſcribere, & ad poſteros propagare ſtudes. Nam conveniente ſtyli ſublimitate & acumine ingenioſè ſcribendo commemoras* motus, *& tumultus* civiles, *idque à multis retro ſæculis* ex illo tempore quo Q. Cæcilius Metellus Conſul fuit, *& factionibus inter Marium,* Metellum, *& Sullam exortis ex ambitionis impuriſſimo fonte ſeditionum rivuli paullatim dimanare in publicæ tranquillitatis & libertatis perniciem caperunt : His adjungis* etjam belli *civilis* cauſſas *pugillum ſuperbiæ,* & *ambitionis ac avaritiæ* vitia, *ex quibus omnium omni mundi tempore bellorum & calamitatum initia extiterunt. Addis his varios & incertos bellorum eventus, multiplices* ac *dubios* fortunæ modos, & *admirabilem ejus* ludum, *quo alternis vicibus imos attollit, ſummosq́; deprimit. Depingis* etjam graves *& perniucioſas* principum amicitias, *quibus ab adverſarijs devictis & ſubactis,*

amici in exsilia, pericula, & calamitates deveniunt; & civilis belli exsecranda arma, recentibus fratrum cædibus adhuc tepentia & madida, & civium sanguine & cruore, qui nondum expiatione factâ mundatus ac ablutus est, uncta, perfusa, & delibuta. Hæc tu omnia arduo illo opere tractas. Rem profectò & opus ancipitis aleæ, periculosæ fortunæ, molestiarum ac laboris plenißimum: viamq; ingrederis confragosam ac præruptam, & incedis per ignes doloso & parum fido cineri subjectos & suppositos; per belli civilis odia specie pacis jam aliquandiu latentia, & quasi sopita. Cujus ignis scintillas ne incautiùs tangas, nec temerè moveas & exsuscites, magnorum principum voluntates offendas, tibiq; pericula gravißima crees etjam atque etjam cavendum est. Quare tu, ô Pollio, qui summæ authoritatis vir consularis urbis Romanæ custos & præfectus es, qui senatores, qui contra Cæsarem ab Antonij partibus steterunt, Augusto reconcilias, qui reis ad judicum subsellia protractis, extremâq; fortunâ stantibus, ac mæstis defendendis, & curiæ, Senatuiq; Romano te consulenti, tuumq; consilium in caußis dicendis, alijsq; arduis negotijs expetenti insigne ac salutare præsidium es: Cuique laurus ac victoria, quam tibi in Salonâ Dalmatiæ urbe oppugnatâ & captâ comparâsti, in triumpho de Dalmatis devictis abs te acto, æternos honores, perpetuam memoriam, & immortale nomen peperit; Tu, inquam, ô Pollio eximium illud Poëma aliquandiu adhuc supprimas; & Musa tua ardui illius carminis, tristisq; ac severæ Tragœdiæ belli civilis auctor, paullùm à Theatris ubi publicè legatur & audiatur desit, nec vulgo statim recitetur. Mox ubi singulari tuâ prudentiâ, auctoritate, & solertiâ Res publicas tot annorum bellis turbatas & confusas in ordinem redegeris, & antiquæ incolumitati restitueris: Tum demum grande hoc, & arduum bella civilia describendi munus sublimi pede, & cothurno Tragico calceo indutus repetes, & pari eloquentiæ sublimitate ac majestate, quo Cecropici illi & Athenienses Thespis, Æschylus, Euripides, Sophocles usi fuerunt, pertexes. In quo sanè, quantus tu artifex sis, non facilè dixerim. Tantâ enim solertiâ præliorum imaginem oculis exponis in tuo Poëmate, ut qui legunt spectare, atq; ijs quæ narrantur interesse sibi videantur, & omnia agi potiùs, quàm narrari. Dum enim hostilium exercituum horribiles conflictus describis. Iam nunc raucorum cornuum quibus pedites ad certamen excitantur, terribili ac minaci murmure legentium aures percel-

percellis, & perstringis; jam sonori litui, quibus equitum animi accenduntur, strepitum edunt, & equos ad pugnam lacessunt: Iam telorum, clypeorum, galearum, & armorum fulgor equos pavidos & fugaces perterret, equitumq; vultus & oculos suo splendore confundit. Iam post victoriam amissam videre & audire mihi videor magnos bellorum duces devictos & interemtos, inq; terram prostratos non indecoro, sed glorioso & laudabili pulvere, dum pro patria & libertate fortiter depugnantes, occubuerant, sordidatos: Et denique universum imperium Romanum & cuncta ac universa terrarum & totius mundi à Iulio Cæsare, post devictum Pompejum subacta, præter illum atrocem, invictum, & insuperabilem animum M Catonis, qui à nullo vinci potuit, maluitq; mori, quàm in manus hostis venire. Quidnam autem caussæ fuisse dicemus tam miserabilis cladis exercitus Magni illius Pompej in Africâ potissimum superati? Nimirum cælestium illa regina Iovis soror & conjux Iuno, quæ Carthaginem principem Africæ urbem præ omnibus reliquis terris, etjam Samo posthabita, coluit; & quisquis præterea reliquorum Deorum Africanis amicior & benivolentior existens, Romanorum viribus in Carthagine & Iugurthâ capiendis resistere impotens, parumq; validus existens, Romanis victoribus inferior fuerat & cesserat, Idq; Africanâ tellure à Romanâ subactâ, & Afrorum, nece, Carthaginisq; eversione non vindicatâ nec punitâ, sed inultâ: Ille jam vicißitudine quâdam à Scipionum, Metellorum, & Mariorum posteris pœnas reposcit, & Romanorum victorum ac superiorum nepotes inferias Ingurthæ, reliquorumq; Afrorum interemtorum umbris ac Manibus victimas mactatas atq; immolatas restituit, & retulit, posterorumq; arma in propria viscera convertit, perq; illos majorum scelera punit. At verò quàm horribilis & atrox illa pœna fuit! Quantum humani cruoris Iugurthæ, & aliorum Africanorum manibus placandis in hoc civili bello effusum est! Quis autem campus non pinguior & fertilior redditus est cadaveribus, & sanguine Latinorum super illum profuso? Quæ verò terræ pars sepulcris, quibus militum Romanorum trucidatorum cadavera obruta sunt, non testatur ac demonstrat impia & scelerata civilis belli prælia, horribilemq; illum sonitum cladis ac ruinæ antiquæ hujus Hesperiæ, & Imperij Romani, qui etjam à Medis, Parthis, Persis, & reliquis Romani nominis hostibus auditus est, non sine gaudio? Quis denique aquarum gurges aut congeries, aut quæ

Ponti flumina; & quæ æquoris pars ignata est lugubris hujus cladis, nec conscia est hujus belli cum luctu & squallore deplorandi? Atque adeo quod mare Dauniæ cædes, quod pelagus Appulorum & Italorum strages non suo colore privatum decoloravere, & rubeo sanguineo colore infecerunt? Quæ autem ora, quæ regio, quæ terræ pars nostro Romanorum sanguine profuso caret? Sed quorsum, ô mea Lyrica Musa, præter solitum nimis procax, animosa, & audax, indignatione & detestatione civilis belli insurgens prolaberis, & alterius Tragœdiæ numeros invadis? Tu verò à luctu & lamentis hujusmodi te revoca, & ne convivijs, virginum prælijs, jocis, alijsq; materijs Lyricis relictis lugubris cantilenæ munera & partes, officiumq; alicujus næniæ aut Epicedij (in quo condendo illo Ceæ in mari Ægæo insulæ alumnus Simonides mirificam virtutem obtinuit) retractes, atque repetere videaris; quære mecum leviore plectro, faciliori stylo, & Lyrico, non nimis rigido, tristi, vel tragico jucundiores numeros ac modos, idq; in locis non ad luctum & querelam spectantibus, sed ad voluptatem & lætitiam comparatis, sub Veneris Diones antro, ubi res jucundæ & læta tractantur.

ODA II.
AD CRISPUM SALLUSTIUM.
De contemtu pecuniæ, & liberalitatis laude.

VT in omnibus rebus alijs, ita in pecuniarum usu, & erogandis divitijs potissimum commendatur moderatio ac mediocritas, quæ inter avaritiæ & prodigalitatis vitium media, nec nimiâ parsimoniâ nec nimiâ profusione criminis reprehensionem incurrat. Detestandum imprimis fœdissimum illud avaritiæ vitium, quod pecuniæ & divitiarum usum è rebus humanis omnino tollens, nec sibi, nec alijs utilitatem adfert. Etenim, ô Crispe Salusti Romanorum equitum nobilissime, inq; Romanâ historiâ prime atq; princeps, (qui ex innatâ tibi singulari liberalitate, ac munificentiâ avaritiæ acerrimum bellum indixisti, & pecuniæ, tanquam auri & argenti vili crustulæ ac laminæ, hominum perniciosissimæ pesti, inimicus & hostis es) Argento, quod ditissimis, invidis, ac avaris terris abditum & absconditum latet, atque adeo omnibus

bus divitijs nullus color, *nullus splendor aut nitor, nulla deniq́ laus & pulcritudo* est, nisi *non nimium profuso, nec nimium parco, sed moderato &* temperato *usu, gratiam pulcritudinem, &* splendorem *aliquem* acquirat. *Absque hoc enim modico & laudabili usu esset, numi vel perniciosi, vel non pluris æstimandi erunt, quàm quævis aliæ terrestres glebæ aut lapides. Nihil imprimis laudabilius est, quàm auro & argento, re longè vilissimâ, non in terræ sinu defosso, aut in thesauro recondito, sed in necessarios & laudabiles usus collato viros bonos & egenos beneficijs devincire, & memoriam sui sempiternam reddere. Hinc laudatissimus ille* Proculejus, *eques Romanus, ob singularem suam virtutem & fortitudinem Augusto Cæsari carissimus, longo,* extento *atque adeo immortali* ævo vivet, *ejusq́ memoriâ ad seros posteros propagabitur,* qui in *suos* fratres, *erga Scipionem & Murenam* ob paternum animum, *amorem, & liberalitatem* nobilis *ac celebris* est. Illum *enim (cum in bello civili, rarissimum pietatis exemplum fratribus suis exhibuerit, & bona sua de integro æquis partibus rursus cum ipsis diviserit cum quibus antea patrimonium partitus erat, quo in civili bello erant spoliati) immortalis nominis* fama *& gloria æternùm duratura &* superstes *per mortalium ora in sublime evehet, & præcipiti* pennâ, *quàm nulla dies, nulla vis franget, sed* quæ dissolvi *aliquando nolit,* metuet, *& recusabit, in memoriâ hominum perpetuâ* aget *& exercebit. Maximus profectò ille, qui illud quod in rebus mortalium vulgò maximum habetur, magno animo potuit contemnere, & insatiabile illud habendi desiderium rationis & honestatis laudabili freno temperare, & inhibere. Nimirum potentissimis mundi Monarchis Imperij amplitudine antecellas, si tibi, tuisq́ adfectibus imperare potueris, & longiùs* latiusq́ *regni tui fines extendere, &* regnare possis, si avidum *illum & inexplebilem, nullisq́ terminis circumscriptum cupiditatis* spiritum domare, *coërcere, & reprimere* valeas, quàm si *disjunctissimas terrarum partes possessione continues; si* Libyam *regionem Africæ, Ægypto vicinam cum procul sitis Celtiberis, &* remotis Gadibus *imperio conjungas*, & *deniq́ si* uterque Pœnus, *tam in Africâ à Didone, quàm in Hispaniâ ab Asdrubale ortus, tuæ unius ditioni subjectus sit, tibi* uni inserviat. *Quippe indomitus ille avaritiæ & cupiditatis sitis adfectus est, qui non de acquisitis, sed acquirendis cogitat, cuiq́ una cum opibus insatiabilis opum sitis, & inexplebile,*

plebile desiderium crescit. Quemadmodum enim perniciosus ille & dirus ex aquâ intercute natus morbus hydrops, dum continuò sitiens, vina, & omnis generis pocula largiùs sibi indulget, & concedit, non imminuitur, sed crescit, atq; augetur; & nisi morbi hujus caussa, intestinorum, aut lienis Epâtisve vitium chylum in sanguinem non ritè convertentis, ex venis, ad quas vitiosus sanguis manat, non fugerit, aut recesserit, & aquosus ille & liquore tumidus languor ex albo, pallido, & inerti corpore salutari remedio remotus nõ fuerit; sitim perpetuā nullâ ratione explet aut pellit: & vel fontibus ac fluminibus appositis bibendo priùs rumpitur, quàm morbus levatur: Eodem prorsus modo avaritia, quo plus hinc inde collegit, & coacervavit, hoc ipsa magis crescit, majus augmentum sumit. Et hæc infinita famis rabies nullâ ratione expletur, aut sedatur; nisi ipsam caussam sustuleris, quod ut rectè fiat, tibi non divitijs addendum est, sed cupiditati detrahendum. Denique nemo dives, nemo beatus existimandus est, nisi hujus mundi opus sublimi animo contempserit, suasq; cupiditates refrenaverit ac represserit. Vnde fit, ut rerum humanarum victrix Prudentia, & Virtus à stolidâ plebis multitudine dissidens, ac discrepans, nihilq; cum vulgo commune habens, Phrahaten qui è Persarum regno, quod invaserat propter rapinas ejectus, jamque illi regno & solio regio, quod optimus ille regum Cyrus olim occupavit, redditus & restitutus est, illum, inquam, quamvis ditißimum, virtus è beatorum numero eximit, & felicem minimè existimat; & populum, imperitaq; plebis stupidam multitudinem, (quæ reges & Dynastas solos felices prædicat, inq; beatis numerat) dedocet, ac desuefacit, ne amplius falsis illis acclamationibus & vocibus utatur, quibus divites soli beati prædicantur; At contra amplißimi imperij regnum stabile ac firmum, & certum tutumq; Diadema, quod nulla fortunæ vis auferre poßit, & denique propriam ac perpetuam laurum, laudem, & gloriam, quam nemo alius sibi usurpare ausit, & certißimas deniq; divitias illi uni ac soli defert, quisquis amplißimas mundi divitias contemsit, cupiditatis sitim repreßit, aliena non concupiscit, sed immensas divitias, ingenteis auri & argenti acervos, & pecuniæ cumulos spectat quidem & præterit, sed interea cupiditate & desiderio illius oculos non reflectat & retorqueat, visamq; pecuniam non postea desideret, ejusq; aspectu non magis commoveatur, quàm alterius terræ glebæ, aut lapidis.

ODA III.

AD L. GELLIVM POPLICOLAM.

Mentis æqualitatem in omnibus rebus eſſe ſervandam, cum mors omnibus æqua ſit.

C*Vm variæ ac multiplices ſint in rebus humanis mutationes caſus, ac viciſſitudines, quibus tanquam naves in vaſto pelago interdum in altum elevamur, interdum deprimimur, quandoque ſecundâ fortunâ arridente felici omnium rerum ſucceſſu perfruimur, quandoq; adverſæ ſortis calamitatibus undiq; infeſtamur: Vtile cumprimis ac ſalutare eſt, ita animum ſuum comparáſſe, ut ſemper ſui ſimilis, eodem vultu intueatur omnia, nec adverſis frangatur, nec ſecundis efferatur; illud Pallados ſcutum pectori adplicáſſe: Non concuti, Non moveri, aut perturbari.* Tu quoque, ô L. Gelli *Poplicola, hanc animi firmitudinem, conſtantiam, & tranquillitatem tibi comparare ſtude, &* memento in rebus arduis, *duris, ac adverſis* æquam *& placidam tranquillamq;* mentem, (*quæ non iniquo animo fortunæ viciſſitudines ferat*) *cuſtodire ac con*ſervare: Non ſecus *vel aliter* in *rebus* bonis, *proſperis, & ſecundis eandem animi æquabilitatem retine*, quæ ab inſolenti, *immodicâ, nimiſq; effuſâ* lætitiâ temperata *ac moderata* ſit, *ſemperq; cogitet nimia gaudia, nec cum aliquo dolore moderata, graviores ictus & calamitates à tergo ſecum trahere. Cum enim omnibus moriendi æqualis conditio propoſita ſit, ſatius eſt hanc vitæ breviſſimam uſuram in ſummâ animi lætitiâ & tranquillitate tranſigere, quàm continuis animi perturbationibus in vitæ miſerias & ærumnas deturbari:* Etenim *tu, ô* Gelli, *aliquando* moriturus es, ſive mæſtus, *& tenax, ſive lætus & largus* vixeris: *ſive* omni *vitæ tuæ* tempore *mœrori & ægritudini deditus te perpetuò excrucies, maceres, & ſic contabeſcas;* ſive *contra* per *omnes vitæ tuæ* dies *tanquam* feſtos, *& lætitiæ deſtinatos* in remoto *aliquo ſeceſſu, aut herboſo loco ac* gramine, te reclinatum, *recubantemq; largiore potu invitaveris, teq; ſub aliquâ arbore ſtratum atq; reſupinatum optimo* Falerno vino interiùs *propter præſtantiam in intimâ cellæ parte* recondito, & notâ *aliquâ*, (*quam ſigilloo appoſitam habet*) commendato, beaveris, *& lætum hilaremq; reddideris.* *Tu verò in amœniſſi-*

mâ

ma tuâ villâ, quà ingens *aliquà & umbrifera* pinus, *in illa parte, per quam* populus *arbor interioribus folijs* alba, *longè lateq; diffusis* ramis *gratum aliquod refrigerium, &* umbram *te* suo hospite dignam; *& aliquandiu inhabitandam amicâ* societate initâ *unà* conficere, *teq; hospitem dominumq; suum benivolè accipere, & obumbrare* amant *& delectantur*; & *quà* aqua fugax, *celeriterq; decurrens* obliquo *aliquo & incurvo* rivo, *ut hospiti suo gratum murmur concitet, studet* trepidare, *& leni, tremuloq; strepitu per saxa* laborat *defluere*. Huc, *inquam, preciosa* vina, *huc fragrantes coronas*, & unguenta, *huc* amænæ rosæ *jucundissimos* flores, *qui citò deflorescunt*, nimiumq; breves *sunt* adferre *ministros tuos* jube, *& Genio indulge* dum res, *patrimonium, bona, & facultates tuæ illud permittunt, dum juvenilis* & *virilis* ætas *lætitiæ voluptatibusq; apta illud concedit*, dum trium sororum *Parcarum* atra, *crudelia, & implacabilia* fila, (*quibus vitæ tuæ terminos dimensæ sunt*) *illud adhuc* patiuntur. *Cujus verò dementiæ est Genium defraudando, divitijs cumulandis, & congerendis animum intentum habere, quas paullò post relinquere, & avidis ac ingratis hæredibus concedere cogâris. Etenim paullò post morieris, nihilq; ex opibus tuis tecum ad Plutonis sedem portabis; sed ex tot silvis*, saltibus, *pascuis*, & villâ, domoq; *tuâ splendidissimè in agro exædificatâ*, (quam flavus *ille* Tibris alluit, *ac præterfluit*,) coëmtis, *& immenso precio comparatis, discedes, & migrabis. Discedes inquam*, & *splendidis illis ædificijs &* divitijs *laboriosè* in altum extructis, *in sublimes acervos coacervatis incertus fortassè, & ingratus* hæres potietur.

Quid? quod nihil referat ad mortis conditionem subeundam, cujus quis conditionis in hac vitâ fuerit. Etenim te ubi jam mortuus es, & Orci *Dei* nil miserantis, *sed immitis & implacabilis* victima, *aut hostia futurus es*; nihil *refert, nihil* interest, divesne *& generosissimus* à prisco *Argivorum rege* Inacho natus *familiam tuam deducas*; an pauper *mendicus sis*, & de infimâ gente *natus nocturno tempore tectum non habeas, sed* sub dio *ac puro Iove aut aëre* commorêris. *Nimirum nos* omnes, *quotquot vivimus*, eodem cogimur, *ad eandem metam & vitæ finē impellimur*, omnium *mortaliū* urna *fatalis, in quam vitæ mortisq; sortes conjectæ, à Fato & Parcis agitatur*, versatur *atq; movetur; ex quâ urnâ aliorum* sors serius, *aliorum* ocyus exitura, & *finē vitæ allatura est*, nosq; *Charontis* cymbæ *per fluvium infernalē transvehendos, &* in æternum exsulium *deportandos*, impositura est. *ODE*

ODE IIII.
AD XANTHIAM PHOCEUM.

Ancillam amare, magnorum Heroum exemplo, turpe non esse.

SIC est, Xanthia Phoceu, *amor est res soluta ac liberrima, quæ nec cogi, nec impediri possit. Qui nihil refert, in cujus ordinis & conditionis feminam derivetur, modo illa & pulcritudine corporis, & liberalitate animi non destituatur.* Ne *igitur* ancillæ *tuæ* amor, *cum quâ ex inopinato nuper deprehensus erubuisti,* tibi *domino* pudori *esse posit, tibiq; tanquam indecorum quid ruborem concitet; magnorum regum ac* Heroum *exemplis demonstrabo, nulli illud vitio dari posse aut debere. Etenim, ut ex historijs constat,* Achillem *illum, omnium quotquot* Trojam *petebant, Græcorum fortißimum,* qui prius *amare* non solitus, *nulliusq; cupidine captus* fuerat; *illum, inquam,* Briseis serva *captiva (quam Lyrnesso* Troadis *urbe captâ in sortem acceperat) suo* niveo colore, *& pulchritudine in sui amorem protraxit, & animum ejus commovit, adeo ut eâ ab Agmemnone sibi ereptâ tantisper bello abstinuerit, donec Patroclum amicum ab Hectore interfectum viderit, neq; prius ullis muneribus ab Agamemnone sibi promißis placari potuerit. Ajacem* quoq; *illum robustißimum Salaminium, patre* Telamone, *avo Aeaco prognatum* dominum *servæ suæ* captivæ Tecmessæ *pulcritudo ac* forma *commovit, quam etjam uxorem duxit, & ex illâ filium Eurysacem progenuit. Deniq; ipse Græcanicæ expeditionis princeps Agamemnon* Atrei filius; postquam *jam decennali bello* Barbaræ, *Phrygum & aliorum qui* Trojanis *auxilio venerant,* turmæ, *& militares copiæ ab Achille* Thessalo victore,, *occisæ* ceciderunt, & Hector *Trojanorum fortißimus Priami & Hecubæ filius ab Achille occisus Trojanisq;* ademtus, Græcis *jam tot annorum bello* fessis Pergama (*quæ jam Hectore occiso* tolli ac deleri leviora. *ac faciliora erant) tanquam victoribus* tradidit, *& Troja deniq; capta & deleta fuit: Tunc, inquam, Agamemnon dum* in medio triumpho, *quam de urbe eversâ agebat, versatur, Cassandrâ* virgine *filiâ Priami, è templo & adytis Minervæ à Græcis* raptâ, *amore incensus,* exarsit. *At verò heic mihi obijcies,*

C illis

illis honestè licuisse servas illas amare, quas ex nobilissimis parentibus, quasdam etjam ex regiâ stirpe sciebant oriundas. Phyllidem autem esse ignobilem & obscuris natam parentibus. Atqui tu fortassis heic longè opinione falleris: eo quod captiva illa forsan nobilissimis progenitoribus exorta sit. Adeoq; non immeritò nescire & dubitare possis, an Phyllidis ancillæ tuæ flavæ ac formosæ parentes ditissimi, nobilissimi, & beati fuerint, teq; propter concubitum cum Phyllide filiâ maritum aut generum decorare, ac honestiorem sui generis nobilitate reddere possint. Certè illa regium suum genus & prosapiam saltem, nobilissimosq; suos majores cum luctu & mœrore deflet, & lacrumis penates DEOS familiares tanquam iniquos, sibiq; parum propitios accusat, quod summo loco nata jam in alterius potestatem, æternùm servitura, devenerit, & propter inopiam familiarem suo stemmati, parentum imaginibus, titulisq; respondere Deorum invidiâ & iniquitate non possit. Tu autem verè adfirmanti mihi hoc crede, tibiq; certo persuade, illam ancillam Phyllidem non de scelestâ aliquâ meretriciâ plebe, & impio impuroq; scortorum grege (quæ famam, honestatem, corpus, nomen, jus, & æquum per extremum scelus prostituunt) à te dilectam, & tanquam amabiliorem alijs prælatam, & exemtam esse: neque adeo fidelem, & constantem, tibiq; uni & soli fidem inviolatam perpetuò servantem; adeo etjam à lucro, (quod plerarumq; pudicitiam expugnare solet, & honestatem ac pudicitiam docet prostituere) aversam & alienam, è matrè meretrice ac pudendâ (quæ erubescendâ vitæ turpitudine etjam filiæ suæ ignominiæ ac pudori sit) unquam nasci potuisse. Plerumq; enim fieri consuevit, ut matres filiabus suis honestiores mores, quàm quos ipsæ habent, non tradant. Certè ego ancillæ tuæ formam laudo, ejusq; tenera ac formosa brachia, decentem, & amabilem vultum, & suras pedum rotundâ longitudine teretes & decoras, prædico & commendo. Sed, ita me Dij ament, ô Xanthia Phoceu, illud facio tanquam vir castus ac continens & ab amore ejus integer, alienus, & intactus. Fuge enim de me hujusmodi quid cogitare aut suspicari, quasi ego amore ejus detentus illam collaudem, qui jam ætate gravior, & continentior, hujusmodi parum curem. Quippe cujus vitæ ætas jam octavum annorum lustrum celeriter currens implere festinavit, & quadragesimum vitæ annum jam concludere, & ad tristem illam senilem ætatem propius accedere exhorruit & trepidavit.

ODA

ODA V.

Ab amore immaturæ virginis mentem revocandam.

Optimi ac temperantis pariter ac prudentis viri hoc indicium est, ut non ad inhonesta ac illicita, ita nec ad impossibilia animi cupidinem & voluntatem extendere. Quanto magis monitor tibi & auctor sum, amice carissime, ut ab amore virginis adhuc teneræ ac immaturæ, & viro nondum tempestivæ mentem revoces, ejusq́ concubitus ac complexus Venereos, ne frustra pariter, & intempestivè tentes. Etenim velut juvenca junior bos cervice nondum domitâ ac subactâ plaustri aut aratri jugum nondum ferre vel sustinere, nondum munia, onera & labores, una cum compare suo (cum quo jugo conjuncta pariter incedit pari robore ferre, & ex æquo præstare, nec, rerum Venerearum ignara, immensum tauri pondus in Venerē præcipitanter cum impetu ruentis, tolerare valet: Ita illa ob naturæ teneritudinem & mollitiem nondum viri conjugium & amplexus perferre, nondum uxoris munus & officium lege debitum præstare, virumq́ agenti mulierum more patienter respondere, nondum deniq́ alicujus validi & robusti juvenis ad concubitum prompti amplexus sustinere potest. Sed veluti juvencæ, quam dixi, animus est, non in agro, ubi labores rustici ærumnosè exercentur, sed circa campos herbis, fructibus, arboribusq́ amœnos & virentes, ubi nunc gravem ac intolerabilem Caniculæ calorem aut æstum fluvijs, (quos muscis agitata petit) levat & solatur, nunc in humili aliquo loco fruticibus consito, aut aquoso udoq́ salicto cum vitulis sibi similibus & coætaneis ludere vitulari, ac lascivire prægestit, & impensè cupit atq́ desiderat: Ita etiam puellæ tuæ non animus est in thalamis aut thoris Venereis, quos nondum ob teneram ætatem experta est; sed in floridis amœnisq́ locis & hortulis, prædijsq́, ubi nunc in sole apricari, nunc silvarum opacitate gelidisq́ fontibus æstum levare, cumq́ æqualibus teneris puellis & pueris ludere, saltare, cantillare, & lascivire possit. Quin igitur ab hâc irritâ libidine animum tuum revoca, tolle ac dele hujus puellæ cupidinem atq́ desiderium, tanquam immitis ingratæ, immaturæq́ uvæ. Etenim breve admodum tempus illam quæ jam immatura est, maturam tibi præstabit. Nam quemadmodum autumnus varijs fructibus, frugibusq́

gibus arborum aut herbarum beatus *vitium uvas ac* racemos *hoc tempore adhuc subnigros* lividos, *& immaturos jam jam suo adventu maturitate donabit, &* purpureo colore *ac rubore maturitatis indice imbuet variabit atq;* distinguet: *Ita maturior ætas* jam *jam imminens illam ad pleniorem & perfectiorem habitum deducet; jam jam ludicra illa & puerilia relinquet, jam alma illa Venus cum filio Cupidine illam sui flammâ incalescentem invadent, jam virum amabit*, teq; *amatorem suum* sequetur. *Non autem longum est exspectare aptam puellæ ætatem, ut viro consentiat.* Ferox enim *hæc & morosa & à Venere indomita junior* ætas *cito* currit *& præterfluit*, & *illos* annos quos tibi *viro jam ad senium vergenti* demserit *& abstulerit*, *illos* illi *puellæ addet &* opponet; *quantumq; illa ætate juvenili florescet, tu tantum ingravesces.* Nimirum *Lalage tanto opere à te amata, jam viro nondum matura, jam jam, quidquid in voluptate tibi decesserit, illud omne tibi reponet, teq;* maritum *suum* protervâ *& penè odiosâ* fronte *tanquam juvenca petulanter* petet, *tuumq; amplexum sine verecundiâ cupiet*, *& tantopere tibi* dilecta *erit, & amabitur*, quantum non *pulcherrima puella* Pholoë, non Chloris *illa*, *quarum gratia* fugax *& brevis temporis est*, *& cito præteribit.* Adeo *etjam pulcra erit, &* albo *eburneoq;* humero, *cervice, & collo* nitens *& resplendens*, ut puro *& sereno* cœlo Luna *nullis nebulis obscurata tempore* nocturno *in* mari renidet, *hilariq; serenitate sese commendat*; vel *ut pulcherrimus ille puer* Gyges ex Cnido *urbe Cariæ Veneris patriâ oriundus*, *totus venustus ac venereus eximiâ pulcritudine resplendet & coruscat*; *Qui profectò nullâ puellâ quamvis formosissimâ est inferior, quiq; adeo venustissimâ facie facillimè pro puellâ sese gereret, &* quem si puellarum *numero aut* choro insereres, *interq; illas abscondere*s, *aut prostitueres, ille profecto puer, utpote* obscurum discrimen *& sexus discretio cognitu difficilis ac latens*, solutis *& effusis* crinibus (*quos puellarum instar meritorius puer alit*) vultuq; *suo* ambiguo *dubioq; masculi an puellæ sit, adveras &* hospites, (*quibus familiariter notus non est*) *etjam* sagaces, *& sollicite inquirentes*, miris modis falleret *ac deciperet, à quibus nimirum ob latentem differentiam internosci nullâ ratione posset.*

ODE VI.

AD SEPTIMIUM.

Quem

Quem ad Tiburtinam regionem amœnissimam secum inhabitandam invitat.

SEptimi, *eques Romane nobilissime, & comes ac amice certissime,* qui *tantâ amicitiæ & familiaritatis necessitudine mihi devinctus, atq; obstrictus es, ut remotissimas etjam terrarum oras, si opus sit, & ego velim, petitur'* esses; *&* cum me *tuo duce vel comite* aditurus *vel longissimè dissitas ad occidentē mundi partes, ipsas* Gades *duas Hispaniæ in ultimâ ad Oceanū orâ insulas; mecum etjam aditurus durum & indomitū Hispaniæ populum* Cantabrum *Gallis ad Oceanum vicinum,* qui *nondum à Romanis subactus, nobis parere, &* nostra juga ac *imperia* ferre non didicit: *Mecum aditurus deniq; vel* barbaras *& inhospitales* Syrtes *in mari mediterraneo versus Africam, & litora illis Syrtibus propinqua,* ubi Mauritanica *aut* Libyca unda *accessu vel recessu maris* semper æstuat *refringitur, & ad littus caeditur & allidit*ur: O, *inquem, Septimi, amice certissime: Si quod restat vitæ meæ spacium, meo ductu auspicio & arbitratu mihi peragendum esset, jam militiæ ærumnarum ac laborum pertæsus in amœno aliquo loco, in tranquillo ocio, pace, & quiete jucundissimis Musarum studijs intentus transigere exoptarem.* Atq; utinam *opidum* illud *in Sabinis, decimo sexto ab urbe lapide distans* Tibur (quod ab Argeo *vel Græco* colono, *Tiburno, Corate, & Catillo fratribus; qui è Græciâ Coloniam eo deduxerunt, conditum ac* positum est) meæ senectæ *quieta* sedes sit, *mihiq́ue tot annorum militiâ* fesso *ac defatigato* maris, *aut navalis expeditionis,* & viarum, *& terrestrium in bellis itinerum,* & militiæ *deniq; universæ finis, meta, atq; modus sit, & imposterum in pace, ac tranquillitate ibi & senectam agere, & vitam finire liceat, nec ulteriùs in continuis belli tumultibus cogar versari!* Vnde si *fatis obstantibus arceor; aut si ab illo jucundissimo Tiburis loco* Parcæ iniquæ *& parum mihi propitiæ me* prohibent, *ut Tiburtinam regionem inhabitare non debeam: Tum utinam saltem Diis faventibus illud juxta Tarentum* Galesi *fluvij* flumen, quod ovibus *Tarentinis* (quæ *duriorem lanam non habent, sed mollioris velleris* pellitæ sunt) dulce *& jucundum* est, petam, & rura *illa Tarentina, quæ* acri *illi* Phalanto, (qui è Lacedæmoniorum urbe *cum reliquis, qui ab sortibus Spartanis è filiabus ex servorum concubitu nati erant,* ejectus) *quondam* regnata *& gubernata sunt adeam! Profecto* ille *Italiæ* angulus præter omnes *reliquas* terrarum

rarum regiones mirum in modum mihi placet ac arridet: nimirum ubi summa auræ clementia ac temperies, & omnium terrâ nascentium frugū ac fructuum plena abundansq; copia quotannis provenit; ubi purissima & nectarea mella Himetto Atticæ monti optimo melle abundanti, nihil decedunt, nihil inferiora sunt; & ubi olivæ bacca, præstantissimiq; olei copia, etiam cum oleo quod in civitate Samnij Venafro viridi & amœno provenit, de bonitate ac nobilitate dubiâ palmâ certat, & contendit. Vbi etiam summa aëris benignitas, & jucundissimum ver longum, ac pene assiduum; ubi Iupiter & cælum mite ac clemens brumas moderato frigore tepidas & tolerabiles præbet; & deniq; ubi mons Calabriæ Tarento vicinus, Aulon (qui Baccho & viti fertili, quam producit amicus & gratus) ipsis etiam Falerni Campaniæ montis uvis nobilissimis, minimum invidet; Quippe cum ipsis præstantiâ facilè par sit, nec velut inferior opus habeat, ut illis tanquam præstantioribus invideat. Ille Campaniæ amœnissimus, quem dixi, locus, & hæ arces ac sedes, quas dixi, felices & beatæ, te mecum, & me tecum incolas, & inhabitatores postulant: hic tecum vivere & apud te mori, teq; me exstincto superstitem habere, cupio. Ibi tu, ô Septimi, post me mortuum adhuc superstes, mihi justa pro amicitiâ persolves, me mortuum flebis, animæ meæ exuvias cremabis, & Horatij vatis summi amici tui favillam cineremq; ex recenti exustione adhuc calentem debitis lacrumis consperges, & luctu ac dolore convenienti persequēris.

ODE VII.

AD POMPEJUM VARUM.

Cui reditum in patriam gratulatur, ipsumq; ad convivum invitat.

POmpei Vare, qui meorum amicorum, commilitonum & sodalium primus & princeps es, qui mecum ancipitem belli fortunam multoties expertus, qui Marco Bruto Imperatore & summo militiæ duce cum Cassio, in campis Philippicis bello contra Augustum & Antonium sæpe in ultimum vitæ tempus, in extremum vitæ diem, & finem; in supremum mortis discrimen & periculum, si

fors

fors ita tulisset, una mecum deductus es : *Tune adhuc vivis & superstes; imò urbi & patriæ tuæ restitutus es? Certè tu præter omnium exspectationem servatus es; Vt cui non satis fuerit cum Caßio & Bruto ab Augusto vinci, quin obfirmatiore animo te reliquijs Brutianis in oppugnando Augusto Cæsare adjungeres.* Quis *autem Deorum vel quis summus Patronus, Augusti amicus proscriptum, patriá ejectum, civitate exutum, te jam tanquam* Quiritem *& civem Romanum* Dijs patrijs *& penatibus Romanis* redonavit, *quis autem te exsulem* Italo cœlo *tuæq; patriæ reddidit, & restituit? Mihi profectò gaudeo, tibiq; gratulor, adeo felicem in patriam reditum. Et merito quidem illud tuo; quippe* cum quo *joca & seria, jucunda & aspera, secunda & adversa pacis belliq; tempore expertus sum: Cum quo* sæpe *in summis voluptatibus jucundißimè vixi, &* capillos *meos* Malobathro Syrio *unguento, aut foliato delibutos ac* nitentes *fragranti aliquo serto* coronatos ***habens*** *,tardum ac* morantem, *longioremq; solito mihi visum* diem *largiore poculo &* mero *epoto,* freg, *superavi, & transegi. Nec læta solum & jucunda* tecum sensi *expertusq; sum, sed tristia etjam & periculosa, & cum primis atrox illud prælium ad* Philippos *Thessaliæ Macedoniæ urbem, ubi Brutus (à quo ad Tribunatum militarem evectus eram,) & Caßius ab Augusto Cæsare & Antonio victus occubuit,* & celerem *illam* fugam, *quam scuto vel* parmulâ *meâ* non benè, *sed turpiter abjectâ &* relictâ *celeriter arripui.* Cum *nimirum Bruti ducis nostri potentia ac* virtus *jam* fracta, *& ad nihilum redacta foret,* & *milites* minaces, *& pertinaciter victori resistentes* solum *cadaveribus inquinatum,* turpe *& cruentatum* mento tetigerunt *& terram atq; gramen morientes ore ac dentibus mordicus petiverunt & memorderunt. Sed nos tamen adhuc salvi incolumesq; huc usq; conservati sumus; idq; non sine Deorum numine aut munere. Nam ut de P[illegible] refert quod à Mercurio per medios hostes invisibilis ad Achillis tentoria per[illegible],* ita me *Horatium quoq; in tanto conflictu metu mortis* paventem [illegible] Mercurius *Deorum nuncius* celer *& alatus* densâ *aliquâ nube vel obscuro* aëre *circumdatum, per tela* per hostes *medios, è morte* sustulit *& eripuit, & imposterum Marti valedicere, nunciumq; remittere jussit. Te verò Pompejum Varum simili fortunâ ereptum, pertinax animi constantia bello retinuit. Nam velut in maris* fretis æstuosis, *& per intervalla accedentibus ad litora, & recedentibus,* unda *accedens, id quod ejecerat ante, & evomuerat,* iterum *auferens &*

resor-

resorbens *in mare refert*: *Ita te quoq; semel liberatum & ereptum fluctus atq;* undaæstuosis fretis *civilium tumultuum & discordiarum restituit, & reliquijs Brutianis contra Augustum conjunxit, & è pace rursum* abstulit. *Quoniam* ergo *non solum detestandis illis civilium bellorum fluctibus jam tandem aliquando subreptus, sed patriæ etjam tuæ restitutus es, & salvus ac incolumis ad tuos redijsti, Dijs immortalibus pro tantis beneficijs gratias age, &* Iovi *liberatori promissum epulum celebra*, & dapem *ex voto debitam &* obligatam *gratus ipsi* redde, *& ad hortos meos* ad *convivium mihi ades*, & latus *corpusq; tuum tot annorum* longâ militiâ fessum *& defatigatum in domo & horto* sub lauru meâ *tutò & sine timore* depone, nec *optimi vini* cadis *& poculis in tuum reditum reservatis,* tibiq; destinatis, *cum lætitiâ exhauriendis* parce, *&* ciboria *pocula capaciora ad similitudinem fabarum Aegyptarium facta levia & polita optimo* Massico *Campano vino omnium curarum* oblivionem inducente, *ad summum usq;* exple, *& infunde*; *&* de capacibus *vasis unguentarijs è* conchis *factis preciosa* unguenta *largiùs* defunde, *& inungere, odoribusq; utere. Atq; heus vos, ô famuli*, quisnam *vestrum in convivarum nostram gratiam serta florea*, *&* coronas *ex* apio *in* udo *vel humido loco nato, vel ex fragrantißimâ* myrto deproperare, *& valdè properando celeriter efficere & connectere* curat, *ut illas in convivio adhibeamus?* Quem *autem nostrum* Venereus *tesserarum jactus faustißimus; qui senarium numerum ter insignitum habeat,* bibendi arbitrum dicet, *& designabit, ut poculorum leges reliquis præscribat?* *Certè* ego *Horatius in hoc lætißimo nostro convivio, etjam ad furorem usq; lætus ero, &* non *temperantiùs, non* saniùs bacchabor, *& bibendo insaniam*, quàm Edoni *Traciæ populi bibacißimi, bacchantes & furiosi. Quippe te tanto* amico *præter omnem spem & exspectationem* recepto, *reddito, atq; recuperato*, dulce mihi *& gratum* est *furenter potare, Bacchari, & insanire, atq; ebrium discurrere, & saltare.*

ODE VIII.

AD BARINEN MERETRICEM.

Quam

Quam perjuriorum non solum nullas pœnas dare, sed pulcriorem & ditiorem exinde fieri, adfirmat.

QVid de te dicam, JVLIA BARINE? Tune postulas, ut juranti tibi fidem habeam, quâ magis perjuram aut rapacem ego nullam unquam fuisse credam; cuiq; tot perjuria non solum inulta & impunita manent, sed & formæ tuæ decus & ornamentum, & rei ac felicitati tuæ augmentum addere videntur. Quid enim tu, cum toties noctem jurejurando mihi pollicita sis, toties me decepto ac falso perjura facta sis, imposterum tibi credi postulas? Certè si ulla jurisjurandi violati aut pejerati à te pœna à Dijs perjurij ultoribus imposita unquam tibi nocuisset, & si tu perjura ullo tempore vel semel à Dijs punita esses; Si etjam ullâ corporis deformitate te propter perjuria Deus punijsset, tuq; vel uno dente deformiore reddito, vel uno digiti ungue turpi & nigro turpior fieres, & corporis formæq; damnum sentires: tum & tibi juranti fidem haberem, & Deos perjurij vindices crederem. Sed jam, tantum abest, ut perjurium formæ tuæ noceat, ut indies ex perjurijs pulcrior & nitidior omnibus juvenibus appareas. Nam tu simul atq; perfidum & perjurum tuum caput certis verbis conceptis, votis, exsecrationibusq; obligâsti; postquam diris omnibus, æternisq; inferiorum supplicijs te perfidiâ & fraude plenam consecrâsti; mox inde longè formosior quàm anteà exsistis, multo pulcrior, quàm ante perjurium, & splendidior enitescis, & in omnium ore & oculis versata in publicum procedis, publica juvenum cura, amor & desiderium, quam omnes expetunt, cujusq; unius amore omnes flagrant. Adeo ut non immeritò quis existimet nullam apud Deos religionis, aut pietatis curam amplius aut rationem haberi; imò verò perjuria, sacrilegia, perfidiam, deorumq; contemtum apud eos favorem promereri. Tu verò in incepto tuo alacriter perge, nec per tuum tantum caput vitam & salutem, sed per infera etjam & supera Deorum numina jura. Tibi enim ad formam, & lucrum captandum expedit & utile est, per matris tuæ defunctæ cineres & manes sepultura tectos & opertas jurare, & juramentum non servare, sed fallere: & per taciturna & silentia claræ noctis signa, cum toto universoq; cœlo omnibusq; ejus stellis, & per Divos omnes gelidâ morte carentes &

immortales pejerare. Hoc, inquam, *& hujusmodi amantum perjuria Iupiter in cælo cum Dijs contemnit: hoc* ipsa *amorum & Cupidinum mater* Venus ridet, *& pro nihilo habet: hoc* simplices, *mites & exorabiles* Nymphæ, *& ad ignoscendum faciles, perfidiæq; amoris indulgentes,* rident, *& pro levi reputant,* & ferus *ille & crudelis Veneris filius* Cupido, qui cruentâ *& multis exitiali* cote *tela &* sagittas *suas* semper *amoris flammâ* ardentes, *in mortalium tormenta & miseriam exacuit, hoc ridet, & tanquam irritum ventos auferre jubet.* Adde quòd *non solum formæ jacturâ non passa nitidior & formosior perjura evadis, sed insuper* omnis pubes, *vel inventus Romana assiduè ad te confluens* tibi crescit; *quòd amatorum meretricij doli tuorumq; perjuriorum ignarorum numerus augetur,* quod nova servitus crescit, *& augmentum capit; quòd novi amatores, qui tuam perfidiam, tuam impietatem nondum experti, miserrimam apud te servitutem serviunt, quotidiè magis magisq; ad te commeant:* nec priores *amatores & servi, quamvis tuorum meretricis morum non ignari* sæpe minati *sint, se* dominæ *meretricis jugum velle excutere, tamen amoris vinculo arctiùs irretiti & captivi, tanquam fascinati, in triumphum à te ducuntur, & tuam domum &* tectum impiæ *& perfidæ dominæ non deserunt &* relinquunt. *Nimirum rara & insignis formæ tuæ pulcritudo publico rumore & famâ in totâ urbe commendatur. Hinc sollicitæ* matres *in urbe Româ* te *Iuliam Barinen* metuunt, *ne* juvencis *filijs* suis *adolescentulis exitio sis, illiq; tuæ formæ pulcritudine inducti à te corrumpantur;* te *Barinen metuunt* senes parci *& frugales, ne à liberis tuo amore irretitis pecuniâ & opibus exhauriantur; te* denique *Barinen metuunt* miseræ *minusq; formosæ & amabiles* virgines nuper nuptæ, *& juvenibus in matrimonium collocatæ,* ne tua *popularis* aura, *ne publicus favor raræ tuæ pulcritudinis, venustatis, & elegantiæ illorum* maritos *in tui amore occupatos detineat &* retardet, *illosq; in se amandis tardiores & segniores reddat, aut etjam omnino à se alienet.*

ODE IX.
AD VALGIUM.

Ut

Ut tandem desinat deflere mortem pueri sui Mystæ.

QVousq; tandem, Valgi, amice carißime, luctui & dolori ob immaturum Mystæ pueri tui amati obitum continuò indulgens lacrumis & mœrore te conficies? Numquamné aliquando frontem rursus exporriges, & luctui dolorique valedices? Sanè cum omnium rerum vicißitudo sit, nefas est te alicujus pueri obitu in continuo luctu & squalore contabescere: idq; vel anni partes & tempora, post nubila & tristiâ amœnâ ac gratâ vicißitudine læta (succedentia nisi cum ipsâ natura pugnare velis) te docere poterant. Non enim semper hiemis tempus est, Non semper densæ pluviæ & imbres in subjectos agros hispidos, horridos, & propter hyemem deformes è nubibus calore liquescentibus decidunt, manant & distillant: aut non usque mare illud Scythicum, quod Caspium vocant, immanes & rapidæ procellæ (quæ æquoris undas nullâ ventorum vi agitatas & tranquillas, inæquales reddunt) vexant, agitant, & versant: Nec in Armenijs Asiæ Borealis oris vel partibus iners torpida & pigra glacies per omnes menses totius anni concresa stat & rigescit: aut deniq; non semper ventorum flatibus Gargani Apuliæ montis loca quercubus consita laborant, concutiuntur, & agitantur: non semper Aquilonibus Septentrionalibus ventis violentis & sonoris montium silvæ, & orni, suis folijs viduantur; suis frondibus hiemali tempore spoliantur & nudantur. Non, inquam, semper iners illa & inamœna hyems sævit, sed gratâ vice ac permutatione jucundi veris, & florentis æstatis, aliquando gaudia & lætitiam hominibus reducit. Tu contra, ò Valgi, semper sine ullâ intermißione Mysten puerum tuum Veneris sacris initiatum, & à te in delitijs habitum flebilibus carminum modis, versibusq; ad luctum & fletus provocandos accommodatis, urges & insequeris, illumq; requiescere non sinis, sed mortuum illum, rebusq; mortalibus ademtum & sublatum continuò defles ac deploras. & luctus ac lacrumarum neq; finem, neq; modum ponis. Sed neque Vespero stellâ Veneris surgente, & post occasum Solis apparente nec eodem Vespero Solem rapidâ & inenarrabili cursus velocitate concitatum fugiente, & ante solis ortum illucescente, atq; adeo nec vesperi, nec mane, versus quibus amores & delicias tuas, quas cum puero exercebas, flebiliter decantas, tibi decedunt, & imminuuntur. At vero summi Heroës & sapientißimi viri

ne filios quidem suos quos carissimos habebant tam impatienti amoris desiderio prosecuti sunt. Nam sapientissimus & eloquentissimus ille senex *Pyli rex Nestor, qui* ter *mortalium* ævo functus *fuit, nonaginta annos, tres hominum ætates vixerat,* Antilochum *filium sibi in extremâ senectute natum, & ob id carum &* amabilem *& senectutis solatium & præsidium (quem Memnon Auroræ filius in bello Trojano dum senem patrem servare cupit, occiderat) per* omnes *vitæ suæ* annos *non luxit; & deploravit, sed lacrumarum aliquando finem fecit.* Nec Troilum *illum* impubem *& ætate inferiorem (qui puer adhuc & impar cum Achille congressus fuerat, & ab eodem occisus)* parentes *Hecuba & Priamus*, & Phrygiæ sorores *suæ Polyxena, Ilione, Cassandra, Lycaste, Hesiona, Creusa, & reliquæ* semper *defleverunt. Quin tu* tandem *aliquando etjam,* mollium *& muliebrium, & virum minimè decentium* querelarum, *& lugubrium næniarum finem pone ac* desine: *quin* etjam potius *amoto luctu* Augusti Cæsaris *res præclarè gestas, vexilla, statuas, signa ac* tropæa nova *de hostibus recens devictis posita, jucundissimis versibus cantemus: quin* cantemus rigidum *illum ac frigore horridum Armeniæ fluvium* Niphaten, & Medum *nobilissimum Mediæ* flumen *quasi acceptæ cladis sensu triste, & dolore adfectum, suisq;* gentibus *Parthis, Armenijs, Medis Augusti virtute devictis* additum *vicinum, & adjacentem una lugere, minusq; superbè de se sentire, minus tumidè fluere,* minores *aquarum globos ac* vortices volvere, *seq; pudore quasi constringere, ut & ipsi vicini populi non, ut ante, amplius arrogantes, & jactabundi:* Et *cantemus deniq; & exsultemus,* Gelonos *Scythiæ Europææ populos jam ab Augusto devictos regionis suæ terminos non egredi, &* ultra præscriptum *ab Augusto finem vel terminum transgredi non audere, sed statutis illis limitibus contineri, & cum antea quo libuisset excurrerint,* exiguis *suis proprijs* campis equitare, *& vagari.*

ODA X.

AD LICINIUM.

Mediocritatem, & animi in utraq; fortunâ æqualitatam retinendam esse.

Nihil

Nihil in vitâ mortalium melius, nihil tutius, & jucundius, quàm medium in eâdem statum, medium in eâdem semitam sectari ac insistere; & ab eâdem ne latum quidem unguem sursum vel deorsum discedere. Nam amplissima cujusq; fortuna, & summus honorum gradus, ut multis invidiæ telis obnoxius, ita nihil tuti, securi ac tranquilli habet. Contra omnino dejecto animo humi repere, & nullo in numero, nullo in honore esse, ut nimis sordidum contemtu non caret, ita homine indignum est. Nimirum semper periculosum est magna appetere, semper turpe ac sordidum humi abjectum per contemtum vitam transigere. Quo nomine beatam illam mediocritatem tibi servandam existimes. Nam veluti navigans optimè cursum tuum instituis, & feliciter in portum venis, neque semper profundum mare, & altum ac summum pelagus indefessè persequendo, assiduè urgendo, atq; occupando; neque (dum nimis sollicitus ac cautus tibi tuisq; times, & exhorrescis, ne procellas in mari sævientes ac tumultuantes sentias) littus navigantibus iniquum & propter saxa ac naufragia formidabile nimium premendo, atq; tangendo, sed medium cursum tenendo: Ita tu quoq; ô M. Licini Crasse Prætor Romane, longe rectius ac tutiùs vives, longè tranquilliùs, minusq; malis obnoxius vitæ tuæ cursum perages, neque semper alta ac sublimia persequendo atq; appetendo: neq; dum, tanquam cautus ac prudens pericula magnorum honorum reformidas, & evitare studes humilima & abjectissima quæq; amplexando, unde neq; honor, neq; res adquiratur. Certè quisquis auream illam, & omnibus rebus humanis anteponendam in vitâ mortalium mediocritatem amat, appetit, & diligit: ille extremi utriusq; incommodis non tentatur, ille ab ignavâ & ingloriâ atque contemptâ humilitate tutus ac securus, nec in imo vitæ statu victitat, ingloriusq; sordescit, sed sordibus, atq; immundicijs obsoleti alicujus & squalidi tecti, aut cariosæ & antiquæ humilis casæ situ ac squalore caret: Idem quoq; tanquam sobrius temperans ac sapiens caret invidendâ ac livori obtrectationibusq; obnoxiâ aulâ; caret magnis & splendidis in altum exstructis ædificijs, & magnificè sumtuoseq; exstructis palatijs regalibus; caret deniq; omnibus illis incommodis: quæ amplissima quæq; fortuna secum trahit. Certè quo quæq; res sublimior magisq; in alto posita, hoc majoribus ac gravioribus periculis, casibus, ac ruinis est exposita atq; subjecta. Documento esse potest tota rerum natura, in quâ Deus mediocria tuetur & confirmat, sed excelsa & sublimia quæq; dejicit, & conturbat.

Nam ingens aliqua & procera pinus, quæ in miram altitudinem excrescit, longè frequentiùs & sæpiùs à ventis agitatur & concutitur, quàm mediocres & humiliores arbores: Sic excelsæ cujusdam turris numerosa atq; alta tabulata longe altiore casu ruunt, longe graviore lapsu decidunt, & labuntur, quàm mediocris altitudinis tecta: Denique Iovis fulmina, ac cœlestes ignes non humiliores colles, sed Acroceraunia, summosq; & altißimos montes feriunt & concutiunt. Ita omnes res excelsæ & in arduo positæ periculis majoribus subjectæ sunt: satisq; est non nimis alta petere & adscendere, ne non nimis altè descendere, vel etjam ruinâ labi inde, ac decidere cogamur. Cum igitur, Licini, magna ac splendida tot incommodis sint stipata, vir sapiens illa non expetat, non desideret. Multo minus si hujusmodi non consequatur, animo commovebitur aut perturbabitur, seq; mente fractâ propterea dejiciet, aut infelicē existimabit: Verum pectus viri fortis ac sapientis ad omnes fortunæ insultus ac vicißitudines probè instructum & benè præparatum, rebus ex animi sententiâ non cedentibus, sed adversis ac infestis animum non abjicit, verùm alteram meliorem & nitidiorem fortunam sperat: Contra rebus secundis animos non attollit, sed alteram adversæ fortunæ sortem sapienter metuit, ac reformidat. Ita enim illius terrarum ac mundi Architecti numine & auspicio in rebus humanis ordinatum ac temperatum est, ut alternis vicibus secunda adversis, adversa secundis succedant. Sic videmus quod Deorum ille optimus & maximus Iupiter post læta illa veris & æstatis tempora, tristes autumnos, & inamœnas illas ac informes hiemes omnia deformantes reducit: & idem illos rursus summovet, illasq; gratâ vicißitudine cum jucundißimo veris tempore permutat: Eodem prorsus modo adversa & prospera invicem sibi succedunt. Non enim una & eadem rerum species æternùm durabit & permanebit: neq; si nunc res malè, & infeliciter sese habent, etjam olim, aut futuro tempore sic erit, & manebit. Nam Dij non semper irati & infesti erunt: nec Apollo semper tetricus, & austerus; sed quondam jucundiore vultu mitior evadit, & Musam suam aliquandiu intermissam & tacentem hilariore citharâ ad cantandum suscitat, provocat, & invitat: neque semper infensus atq; iratus arcum tendit; sed telo condito in pharetrâ lenis est, atq; placidus. Tu verò, ô Lycini, in utrâq; fortunâ ipsius fortunæ memor esto, animumq; tuum semper sibi æqualem atq; similem retine, unâq; vultus conformitate intuère secunda & adversa, rebusq; angu-

stiis

ctis non meliora despera, sed rebus prosperis te reserva, & animosus atque fortis appare: *Contra tu* idem *rebus secundis non insolesce; sed quemadmodum nautæ dum* vela *navis* nimium secundo vento *vehementiùs incumbente*, turgida *ac inflata, ne navis subvertatur, illicq; tutiùs navigent*, sapienter contrahunt, *& minora reddunt: ita tu etjam rebus secundis, & nimiâ felicitate non intumescas, ne illis in vitæ & felicitatis naufragia deturberis.*

ODE XI.

AD Q. HIRPINUM.

S*ummæ miseriæ pariter & vanitatis est*, Quincti Hirpine, *de rebus futuris, externis, & ad nos non pertinentibus anxium & sollicitum esse, & juventutis, quæ celeriùs defluit, quàm verni flores, voluptates & commoda negligere. Tu verò de bellis exterorum cum Romanis, quorsum evadant, noli sollicitus esse. &* quid Cantaber *Hispaniæ populus, Gallis vicinus armis promtus &* bellicosus; *quid errans & profugus Septentrionis populus* Scythes (*qui mari* Adriatico objecto *interfusoq; à nobis Romanis* divisus *est*) *contra nos Romanos* cogitet, *atq; moliatur, illud sollicitè* quærere *& investigare* remittas: nec trepides *aut festines, ne quid tibi desit* in usum ævi *ac vitæ tuæ,* pauca poscentis, *& exiguis contentæ. Ego verò auctor tibi sum, ut voluptatibus, ad quas nascimur, dum licet, in tempore indulgeas.* Nam levis *illa & velox* juvenilis ætas *opinione citius* retro fugit *& preterit, & formæ* decor *ac pulcritudo celeriter vanescit,* cui *paullo post curæ, rugæ, morbus, & deformis* canities, arida *& exsucca senectus* succedit; quæ *juveniles ac* lascivos amores, & somnum *in juvenili ætate* facilem *& promtum* pellit, *removet, atq; aufert, senesq; insomnijs ac vigilijs summo opere vexat.* Non *autem dulcis illa & jucunda juvenilis ætas perpetuò vigebit, & permanebit. Nam quemadmodum jucundissimis* veris comitibus floribus, *ac rosis,* non semper est idem honor, *non toto anni tempore sua gratia, sua venustas, & pulcritudo est;* Et *velati* Luna non *semper plenâ luce conspicua est, non semper* rubens *& resplendens* uno *& eodem* vultu nitet, *sed paullatim decrescit, donec tota tandem evanescat: Eodem prorsus modo ille juvenilis ætatis flos, illa plenæ per-*

fectaq;

fectæq; ætatis gratia, *decor*, *& venustas citò defluit*, *cito decrescit*, *atq; deperit*. *Quæ juvenilis ætas cum adeò brevis, adeò fluxa sit*, *Vanus tu, qui vitæ tuæ cogitationes in futurum tempus infinitum, quod vivendo forte non attinges*, *extendis*. Quid *autem tu* animum *tuum*, qui minor est, quàm æterna DEI consilia, *quàm sempiterna* DEI *providentia*, (*cujus unius & solius est res futuras disponere & gubernare*) *delassas atq;* fatigas, *& illud quod* DEI *partium est, tibi stultißimè usurpas*? Cur *autem nos* non *de rebus externis*, *futuris*, *& supra nos constitutis securi sumus*? *& cur non potius hâc florente juvenili ætate*, dum *adhuc* licet, *in jucundis sylvarum & hortorum locis largiore vini potu vanas hasce sollicitudines discutimus*? vel sub altâ *aliquâ* platano, vel *etjam sub* hâc pinu *procerâ atq; umbriferâ* sic temerè, *confusè & sine ordine securi recubantes* jacentesq;, & capillos *nostros* canis *floribus resplendentes serto aliquo ex* rosâ *compacto* odoratos *habentes*, & Nardo *ex* Assyriâ *advectâ*, *& preciosis oleis unguentisq;* uncti *& delibuti*, potamus, *& hilariter vivimus*? *Certè illis curis ac molestis cogitationibus abigendis nullum promtius*, *nullum certius & præsentius remedium*. *Nam lætitiæ ille dator suavißimus Bacchus* Euhius, *cum optimo suo munere vino omnes* curas edaces, *cor hominis angentes & consumentes* dissipat, *discutit & dissolvit*. *Atq; agite quid cessamus hæc curarum remedia atq; oblivia nobis comparare*? *Heus vos, ô famuli*, quisnam puer *ex vobis præstantißima vina nobis adfert*? *quis minister* Falerni ardentis *& calidißimi vini* pocula *hâc* prætereuntis *rivuli* lymphâ, *leni fluxu præterfluente nobis potantibus* ocyus restinguet, *refrigerabit*, *& temperabit*? Quis *autem famulorum* Lyden devium *illud* scortum, *non publicum, minimeq; obvium, cujusq; ædes à publicâ viâ remotæ sunt, opimâ lucri spe propositâ nobis è* domo eliciet, *& ad nos evocabit*? *Atq; heus tu puer*, age dic *ut*, *Citharistria cum sit*, *instrumenta sua Musica adferat*, cumq; eburneâ *suâ* lyrâ *ad nos venire* maturet, *& festinet*, *idq; non nimis ornata, sed negligenter, ne nobis in mora sit, tantum ut comam suam* religatam *& compositam habeat* more *cujusdam virginis* Lacenæ *vel Spartanæ*, *tanquam in* nodum comtum *& ornatum*; *ut* comam *in nodum non colligat*, *sed passam ac diffusam ventis jactandam permittat*.

ODE XII.
AD MÆCENATEM.
Res graves Lyrico carmine non esse dicendas.

SÆpe apud me alij, sæpe tu institisti, generosissime Mæcenas, ut res Romanorum terrâ ac mari belli tempore fortiter gestas carmine aliquo illustrarem. Ego verò Horatius cum humilis Poëta res ludicras & amatorias tantum ad lyram canere didicerim arduis illis ac gravissimis materijs imparem me esse sentio. Quare tu, ô Mæcenas, non *velis aut cupias humilia cum arduis, ludicra cum serijs, amatoria cum rebus bellicis, & ferocibus componi; Tu nec velis nec jubeas cum mollibus illis ac amatorijs* citharæ modis, *cum dulcibus ac remissis lyræ versibus ac numeris coaptari, & conjungi; illa Epica atq; classica, grandia, sublimia, & difficillima, ut* longa *illa atq; diuturna (quæ integris quatuordecim annis durarunt)* feræ *& bellicosæ* Numantiæ *Celtiberorum urbis tandem à Scipione Africano expugnatæ* bella; nec *velis* Annibalem *illum Carthaginensium ducem fortissimum* Deorum ira *Romanis affligendis* immissum *ac tandem superatum;* nec *navalia illa prælia C. Duilli consulis cum Carthaginensibus, quibus Annibalis senioris septuaginta naves devictæ sunt, &* mare Siculum *Carthaginensium clade, &* Pœno *vel Africano cruore ac* sanguine *in mare profuso* purpureo colore tinctum, *& delibutum fuit:* Nec sævos *illos & infestos* Thessaliæ *Heroas* Lapithas *in debellandis Centauris, qui in Peirithoi nuptijs Hippodamiam sponsam rapere tentârunt, & à Theseo, Peirithoo, & alijs Lapithis profligati sunt:* & Hylœum *illum Centaurum ex mero largiùs epoto* nimium, *immoderatum & intemperantem, alteriusq; sponsæ vim illaturum: Et deniq; non Giganthomachian,* & juvenes *illos, filiosq;* è tellure *genitos, Iovi & cœlo bellum inferentes, &* Herculis *fortissimi indevictâ* manu, *& robore,* domitos *& subactos;* unde *ipsi Dij sibi metuerunt, & à quibus* veteris *illius & antiquissimi* Saturni, *reliquorumq; Deorum* domus, *ipsum* fulgens *cœlum* periculum *sibi futurum* contremuit *& exhorruit. Hæc omnia tanquam grandia & ardua humili dicendi genere explicari nullâ ratione possunt aut debent. Quin potius, ô* Mœcenas *agamus uterq; quod possumus, quodq; naturæ ductu, & Minervâ adjuvante libenter agimus,* tuq; *tanquam doctissimus & eloquentissimus historicus,* hystorijs pedestribus, *& solutâ oratione scriptis, minusq; certis numerorum legibus ad-*

 strictis

strictis dices *longè* meliùs *& rectiùs, quàm quæ à me versibus & carminibus requiris: bella scilicet &* prælia *Augusti* Cæsaris , *ejusq; victorias, & triumphos,* & colla regum *hostilium &* minacium , *Augusti virtute victorum, catenis devincta , inq; triumphum* per vias, *fora, & plateas urbis Romæ* deducta, *aliasq; Augusti Cæsaris res terrâ ac mari præclarissimè gestas describes.* Me *verò* Horatium *humilis mea & Lyrica* Musa *non res hostiles, & graves, sed leves & amatorias tractare jussit, voluitq; me* dicere *& carmine celebrare* Lycymniæ *amicæ ac* dominæ *tuæ* dulces *lætos & jucundos amatorios* cantus, *ejusque* oculos *dulce lætumq; ridentes , &* lucidum fulgentes *& resplendentes,* & pectus *amanti tibi fideliter vices reddens, teq; amantem redamans, &* mutuis amoribus bene fidum *& constans : Adde hisce mores venustissimos, maximeq; decoros, quibus egregiam suam formam summo opere commendat. Certè* quam *Lycymniam nuper* die *quodam festo ac* sacro Dianæ celebris *atq; sanctæq;* , cum *alijs æqualibus* nitidis *& pulcris* virginibus , *solemni more* ludentem non dedecuit , *sed decoravit, in puellarum* choris *ac saltationibus* pedem ferre , *& choreas lascivé, molliterq; agitare,* & *venustissimo* joco *cum æqualibus* certare, nec brachia *manusq; inter ludendum , inq; gyrum choreas agitandum* dare, *& porrigere. Nimirum quæ suo jure & merito magni apud te sit, & à te facile reliquis omnibus mortalium rebus antefertur. Atq; adeo* num tu *vel amplissimas divitias, summamq; potentiam, atq; omnia deniq;* quæ Achemenes *Persarum rex* ditissimus tenuit ; *num tu* vel pinguis *illius & opulentæ* Phrygiæ opes *illas quæ sunt ad partes* Migdonias *ubi uberrima est ; num tu deniq;* vel *ditissimorum* Arabum domos, *auro argento opibus* plenissimas *pro speciosissimo* crine Lycymniæ *amicæ tuæ permutare aut repudiare velis?* dum roseam *suam* cervicem ad oscula *tua nectareo odore* fragrantia, *ut tibi gratificetur, inclinat &* detorquet, aut *dum grata quâdam proterviâ , & reluctatione, &* sævitiâ facili *ac levi ut desiderium amantis magis incendat , & exacuat, suavium tibi dare* negat *& recusat, & illa oscula,* quæ *sibi tanquam per vim* eripi magis gaudeat, quàm tu qui *illa eripere* poscis , *& desideras; atq; adeo quæ oscula illa ipsa, si tu tardior sis, tibi eripere* occupet, *& præveniat, priorq; te* interdum *osculetur, & antevertat.*

ODA XIII.

Exse-

Exsecratur arborem, cujus casu ferè oppressus erat.

CArbos *scelerata & nefanda*, ille quicunque *tandem fuit agricola, qui te* primùm *semine vel surculo inseuit, plantavit*, aut produxit, *ille posuit te, inq́ agro meo statuit*, & nefasto, *abominabili, & inauspicato* die, & manu *sceleratâ, impiâ, & sacrilegâ, quam Deorum sacris aliquando admolitus fuit*: *teq́* posuit in *fraudem, exitium, &* perniciem nepotum *& posterorum (ut nimirum aut ego, aut alius quispiam illâ opprimeretur)* & *in universi* pagi, *totiusq́ vici & regionis* opprobrium, *dedecus & ignominiam, si ager meus meâ domini sui morte famosus & infamis redditus fuisset. Certè fieri nullâ ratione potest, quin ille plantator fuerit homo extremè sceleratus & nefarius: atq; adeo* crediderim illum, *quæ nominari non possent abominanda & nefanda queq́ scelera designâsse, & dextram suam parricidio alique polluisse*, & *patris matrisq́ utriusq́* sui parentis *collum &* cervicem, *aut guttur* fregisse; *crediderim ipsum advenâ aliquo interemto jus hospitale (quod Deorum summus Iupiter religiosè servari jubet, & severißimè vindicat) nefariè violâsse*, & *interiores partes ac* penetralia *domus suæ, in quæ fraudulenter hospitem recepit*, hospitis *sanguine, cæde, &* cruore nocturno *tempore* sparsisse *& contaminâsse*: *Quin etjam* ille venena *præsentißima, & mortifera, qualia in* Colchicâ *regione Medea filia Aeetæ, aliæq́ ejus regionis veneficæ nobilißimæ miscuerunt, in hominum perniciem exercuit; ille deniq́* quidquid usquam *mali & sceleris, quodcunq́ in ullo loco* nefas *ac flagitium ab ullo homine scelerato animo* concipitur, *& conficitur, molitus est*, tractavit *& designavit*; quicunq́, *inquam, ille est, qui in* agro meo statuit *& collocavit*, te triste *& sceleratum* lignum, te *abominandum & inauspicatum truncum* in *meum* caput domini *tui Horatij innocui, insontis, &* immerentis, *nihilq́ commeriti ob quod me opprimeres, procumbẽs*, caducum & *lapsurum*. *Idq́ repentino & improviso casu, cum nihil tale reformido aut metuo. Nimirum hinc didici, quanta incertitudo sit fati omnibus hominibus impendentis: quàm ignaræ sint mentes mortalium futuræ calamitatis & exitij: Quàm deniq́ diversi casus sint vitæ humanæ adeò ut vix aliquis eo rapiatur, quem maximè timuit; tunc autem fato, & calamitati proximus sit, cum se remotißimum ab illâ existimet. Certè* quid quisque *sequi debeat, aut quid contra* vitet *aut fugiat*, in *singula vitæ tempora, &* horas

 nun-

nunquam homini satis cautum & *prospectum* est, *nulli mortalium satis exploratum est: Nemoq; tam cautè & circumspectè vitæ suæ rationem subductam tenet, quin improviso mortis genere, tunc cum nihil minus cogitat, exstinguâtur: Et plerunq; ob mortalium ignorantiam ab illis, quæ maximè timentur, minimum periculum est: contra quæ tuta existimantur, periculosa sunt.* Sic nauta Pœnus *vel Africanus* Bosporum *Ponti Euxini fauces, ob angustias aßiduis naufragijs formidabiles, (per quæ Iupiter in taurum mutatus Europam vexisse dicitur, illiq; suo transitu nomen dedisse) tanquam sibi periculosum* perhorrescit: nec ulteriùs aliunde *vel ex alijs maris locis* fata *sua* cæca, *occulta, & incognita, mortiq; genus improvisum* timet *& formidat.* Miles *Romanus perhorrescit acerrimi illius hostis* Parthi *venenatas & mortiferas* sagittas, *quas dum in* celerem fugam *sese conjecit in hostes tanquam victores insequentes* retorquet*, à quibus sibi vitæ periculum, aut mortem fore pertimescit. Contra ipse* Parthus *timet* catenas Italorum, *ne aliquando victus & vinctus illis in triumphum deducatur*, & *Romanorum indomitum* robur, *vim, & potentiam.* Sed *fortè nihil horum ipsis fatale, est. Nam inevitabilis mortis neceßitas, &* lethi vis *indevicta, à nullo hominum antea prospecta, sed* improvisa & *inopinata semper omnes in mundo* gentes rapuit, *semperque* rapiet. *Vel ego Horatius ipse, tam repentino & improviso arboris casu, quàm propè oppressus sum; nihil de hujusmodi periculo cogitans, quàm parum abfuit, quin mortuus ad Plutonis regiam abriperer!* quàm pænè *nos inamœna illa silentium* regna *adivimus, &* furvæ *illius atræq;* proserpinæ *Plutonis conjugis Cereris filiæ orci arbitræ sedes*, & *Minoën, Rhadamantum,* Æacum, *Triptolemum judicem infernalem, umbras animasq; mortuorum* judicantem, *ipsisq; condigna præmiorum vel suppliciorum loca apud inferos adsignantem* vidimus, & *amœna* piorum *concilia, & lætas ac beatas Elysij campi* sedes descriptas *& designatas, & in ipsis meliores progenitores & parentes, viros vitæ integerrimæ, & vates doctißimos; & inter alios* Sappho *Poëtidam Lyricam adhuc apud inferos amores suos ad Lyram canentem, &* Eolijs *Græcisq;* fidibus de *reliquis* Puellis *Lesbijs,* popularibus, *& pueris, quos mortuo Cercolâ marito sine discrimine amavit, & alternis vicibus cum illis lusit (quod ad hujusmodi amorem sese impulißent, nec tamen in amore sibi responderent) lamentabili cantu con*querentem*: Et deniq;* te Alcæe *nobilißime vates Lyrice, Sapphus*

Sym-

Sympatriota, ex Lesbo oriunde; qui aureo plectro *apud inferos* citharam tuam pleniùs, *fortiùs & animosiùs, quàm Sappho, pulsas, & carmine graviore, plusq; nervorum habente ad lyram* sonas *ac recitas* dura illa mala, *quæ dux contra Pittacum & Myrsilum tyrannos* in navali prælio *perpessus es*; dura mala *quæ* in fuga, *& exsilio*; dura mala in bello *pro patriæ salute & libertate suscepta. Sanè manes* umbræq; *defunctorum apud inferos talium carminum dulcedine quasi in stuporem corripiuntur*, *&* demirantur utrumq; *Poetam & Sappho, & Alcæum* sacro *umbrarum apud inferos* silentum auditorio condigna dicere *& canere*: & vulgus *animarum apud inferos ipsius Alcæi* humeris densum, *frequens, confertum, & stipatum à tergo audiendi aviditate adhærens, prælia &* pugnas, & tyrannos *Pittacum & Myrsilum amore libertatis* exactos, *& expulsos, aliasq; res Alcæi præclarè gestas* aure *magis* bibit, *longéq; avidiùs audit, quàm res amatorias i-*[illegible]*bus Sapphûs.* Quid *autem* mirum *illorum carminum dulcedine & amœnitate manes apud inferos mulceri, cum ipsa Erebi monstra crudelissima illâ mitigentur, & exquisitissimis tormentis excarnificati suarum pœnarum obliviscantur?* Nimirum ubi *Cerberus ille infernalis canis* centiceps bellua *ob illa carmina* obstupefactus *& attonitus crudelitatis suæ obliviscitur, &* aures *suas furvas &* atras demittit, *nec amplius ira & furore arrigit & extendit*, & *postquam* illis carminibus *ipsi* angues *& serpentes qui* Eumenidum *Furiarum* capillis *implicati* intorti, *& implexi sint* recreantur *atq; demulcentur.* Quin etjam *ipse Iapeti filius* Prometheus (*qui quod ignem hominibus Deorum irâ ereptum restituisset, apud inferos ab aquilâ, qui jecur ejus continuò recrescens depascitur, punitur*) & Pelopis parens *Tantalus* (*qui Deorum divinitatem experimento cognoscere cupiens, filium suum coxerat, Dijsq; in cibum apposuerat, & ob id apud inferos in medijs aquis sitire cogitur*) *non amplius ab aquis retro fugientibus, sed à* dulci sono *& cantilenâ* de laboribus, *& egregijs rebus gestis Alcæi* decipitur, *& tanquam non excrucietur, pœnarum suarum obliviscitur.* Nec Orion *Hyriei filius, Neptuni, & Alcyonæ nepos,* (*qui in vitâ summus venator fuit, & apud inferos eadem studia exercet*) *ubi Alcæum canentem audit,* leones aut timidos *ac maculosos* Lyncas agitare *& venando insequi amplius* curat, *sed à venatione cessans arrectis auribus adstat, & canentem auscultat.*

ODE XIIII.

Mortem evitari non posse.

EHeu, ô Posthume Posthume! *quàm misera & iniqua mortalium conditio est, quòd Senectutis & mortis necessitas nullâ ratione evitari potest, sed ne ullâ quidem re in vitâ mortalium vel tantillum differri & retardari!* *Certè frustra illa timentur, quæ evitari nullâ ratione possunt.* *Nam* fugaces *& velociter prætereuntes vitæ nostræ* anni *celeriter transeunt,* labuntur, *& fugiunt.* Nec *ulla res hanc mortalium conditionem inhibere aut retardare potest; nec vitæ integritas, innocentia,* pietas, *Deorum cultus & timor ullam* moram *& tarditatem* adferet rugis, *morbis, imbecillitati,* & *deformitati* senilis ætatis *urgentis: nullam moram adferet senectæ jamjam imminenti &* instanti; *nullam moram* indomitæ *& implacabili* morti *singulis horæ momentis capiti nostro impendenti.* Non, *inquam, inhibere poteris fati insuperabilem necessitatem, Posthume* amice, si *vel singulis diebus innumeris sacrificijs Deorum aras cruentes; si* quotquot dies *vitæ tuæ prætereunt fati crudelitatem religione & pietate mitigare studeas: Quamvis deniq;* illacrumabilem *illum Inferorum arbitrum* Plutonem, *(qui utpote à misericordiâ alienus, nec ipse lacrumar potest, nec aliorum lacrumis flecti & moveri) quotidie tribus integris Hecotombis, vel* tricenis tauris *in sacrificium oblatis, exorare, &* placatum *propitiumq;* reddere studeas. *Nimirum* qui *Pluton omnes mortales sine discrimine invadit, tantumq; abest, ut tibi parcat, aut vitæ tuæ longius tempus indulgeat: Vt ne mortalium quidem immanitate & robore corporis amplißimis, & validißimis pepercerit: Atq; adeo qui apud se cohibet* Geryonem *illum Hispaniæ regem* ter amplium *& maximum (utpote qui triceps, trigeminus, & tricorpor fuerit, & penè insuperabilis) ab Hercule quod boves ejus furtim abegisset, trucidatum; qui* Tityon *illum Iovis & Elaræ filium (quod Latonæ vim inferre vellet ab Apolline sagittis confossum, & apud inferos æternis supplicijs condemnatum, ut jecur ejus continuò renascens assiduè ab aquilâ lancinetur) qui tantæ magnitudinis Gigas fuit, ut jacens novem jugera suo corpore impleret: Hosce, inquã quamvis validisimos Pluto inferorum Deus* undâ *Stygis fluvij infernalis* tristi, *& inamenâ* compescit, *coërcet, &, ne rursus ad superos redire poßint, flumine obje-*

cto

cto illos cohibet: *Vndâ, inquam, infernali illos compescit:* *Illâ* scilicet, quæ omnibus *hominum animis per Charontis Cymbam semel* enaviganda *& pervehenda* est, quotquot terræ munere, *& fructibus frugibusq; è tellure provenientibus* vescimur, *quicunq; etiam simus*, sive *potentissimi* reges *fuerimus*, sive inopes *ruris* coloni. *Neq; est quod aliquis vel omnem cautionem & diligentiam adhibeat, ut vel hanc fati necessitatem omnino effugiat: vel saltem vitam suam longißimè producat. Dum enim mortis unum periculum evitamus, in aliud incidimus. Atq; ita ut pericula bellorum declinemus* frustra cruento Marte carebimus, *cum forte naufragia nos exspectent; Frustra periculosis navigationibus* & fluctibus Adriatici *maris, ad scopulos & litora fractis & collisis* raucum sonum efficientis, *nos subducemus, cum forte inopinato aliquo morbo nobis moriendum sit:* Frustra *deniq;* per *morbiferos illos* autumnos austrum *illum meridionalem ventũ* corporibus *morbos immittentem &* nocentem metuemus, *cum improviso aliquo casu fortè opprimendi simus. Nimirum omnibus nobis moriendum est, omnibus inferni sedes adeundæ, omnibus* visendus *est* ater *ille*, *& furvus inferorum fluvius* Cocytus, qui languido *& pigro* flumine *hic inde apud inferos* errat: *Visendum omnibus* infame *illud* Danai genus, *quadraginta ejus filiæ, quæ quod ex instinctu patris totidem filios Ægypti patrui sui Sponsos suos primâ nocte trucidâssent perpetuis laboribus pertusis dolijs aquâ implendis apud inferos condemnatæ sunt. Visendus est* Sisyphus Æoli filius, *qui quod Iovem Æginam Asopi filiam rapientem patri Asopo prodidisset* ad longum *& æternum* laborem *à Iove apud inferos* damnatus, *ut grave saxum ad montis altitudinem & cacumen devolvat, quod semper deorsum rursus revolvatur:* Linquenda *deniq; est hæc, quam inhabitamus*, tellus; *linquenda* domus *& ædificia tua magnificè exstructa; linquenda* placens *& amabilis* uxor; *nullas ad Acherontis undas tecum opes reportabis, nudus cò migrabis;* neque ulla harum *amœnißimarum* arborum, quas *ad voluptatem & delitias in hortis tuis comparatas amas &* colis, te brevem *& per exiguum tempus duraturum* dominum *suum ad sepulturam* sequetur, præter *ingratas &* invisas cupressos, *quas luctibus consecratas te mortuo ante ædes tuas ponent in indicium aut signum funeris. Tum verò te mortuo aliquis* hæres *amplißimis divitijs* dignior *quàm tu, & liberalior, genialiter bonis illis, quibus tu pepercisti, fruetur, tuq; egenti fato locuples*

upl es morieris, ut hæres tuus eo lautiùs & splendidiùs vivat. Nimirum qui haud existimans, quanto labore res & opes tuæ partæ sint, optima & generosissima vina Cæcuba *vel* centum clavibus *accuratissimè à te custodita &* servata *luxuriosè* absumet, & *adeo vino non parcet, ut etjam triclinij* pavimentum *marmoreum &* superbum mero tingat, *perfundat, & respargat, & quidem meliore &* potiore *mero, quàm in Deorum convivijs, aut* Pontificum cænis *adhiberi solent, quæ quidem solent esse longè magnificentissimæ, & maximè splendidæ & apparatæ.*

ODE XV.

In sui sæculi luxuriam.

O *Incredibilem & inauditam majoribus nostris hujus sæculi luxuriam & profusionem! Quem verò finem tandem & modum sibi ponet effrenata hæc ædificandi libido, hæ ædificiorum ingentes structuræ, hæ piscinæ latissimæ, hi horti amœnissimi, hi deniq; sumtus immoderati, & luxus insolens pariter & insanus? Certè qui si non maturè coërceatur, brevi futurum ut ne agri quidem arationi amplius superfuturi sint. Etenim quantum ex hoc ædificandi immoderato desiderio facilè perspicio, ædificia passim sumtuosa, & substructionum insanæ* moles *& magnitudines amplitudinesq;* regiæ, *& imperatoribus convenientes* jam aratro, *culturæ, & sementi, ubi ita pergent,* pauca *agri* jugera, *& paullo post nulla deinceps* relinquent, *& piscinæ ac* stagna *in omnibus locis* undique latiùs extenta, *& ampliùs producta ac porrecta,* quàm Lucrinus *ad Bajas sinus, vel* lacus *(in quem Augustus portum Iulium conficiens, mare immisit)* visentur *& conspicentur:* Et platanus, *quæ* celebs *cum nullâ vite conjungi solet, tantum ad umbras captandas, & ad amœnas deambulationes comparatur, illa multitudine & frequentiâ ipsas* ulmos; *quæ viti maritari solet,* evincet *& superabit, & ex vinetis multo studio à majoribus consitis, & utilibus, fient plataneta, jucunda quidem deambulantibus, sed sine ullo fructu:* tum *ex olivetis,* quæ priori domino, *& majoribus nostris* fertilia, *fructuosa, & utilia* fuerunt, *fient loca ad voluptatem tantum comparata, ibiq;* violaria, myrtus, *& roseta,* & omnis *herbarum & florum* copia, *qui* narium *deliciæ & voluptates sunt, illæ, inquam, ipsis* olivetis, *in quibus jam crescent,*

gra-

gratum odorem spargent, & adflabunt, ibiq; herbæ fragrantes sine ullâ utilitate provenient, nullæ autem oleæ domino suo lucra ibi & emolumenta adferent. Adeoq; tum tantus hominum luxus, tam inusitatæ delitiæ, tantum novarum voluptatum studium erit, ut etjam humiliores arbusculæ arte adhibitâ frondibus silvescant, & ipsa laurea ad excludendos radios solis frondes suas latißimè diffundet, & ramis folijsq; spissa & densa fervidos Solis ictus excludet, & arcebit. Atqui majorum nostrorum longè alia studia, & curæ fuérunt: Longè alia vitæ morumq; præcepta illi vitâ suâ integerrimè actâ, & moribus sanctißimis nobis reliquerunt. Deniq; non ita præscriptum fuit imperio parentis nostri Romuli, qui suo ductu, suisq; auspicijs felicißimis urbis nostræ fundamenta posuit: Non ita præceptum est intonsi illius Catonis Censorij, ejusq; Nepotis aliorumque veterum vitæ normâ ac regulâ, quam nobis ad vivendum præscripserunt, suoq; exemplo comprobârunt. Qui non de voluptate corporis, sed de ampliando Romano Imperio cogitabant: Nec studia sua ad privatas delitias, sed ad Reipublicæ commodum referebant: quiq; adeò Reip. benefaciendi studio privata commoda sæpè negligebant. Non enim tum temporis proprijs commodis intentum habebant animum: Sed privatus census, aut propria cujusq; rei familiaris æstimatio illis brevis, curta, & exilis erat: contra autem Respublica, & quidquid ad commune bonum spectat, illis magnum, & cum primis cordi. Nec tanta erat insania in atrijs & porticibus extruendis, in quibus inambulent, aut à mulis vectentur, à servisq; lecticarijs portentur: nulla porticus privatis civibus in urbe erat, ita lata, ut decem pedum perticâ mensurata & metata æstivo tempore ad septentrionem respiceret, ibiq; opacam illam & umbrosam algentemq; cæli plagam, quæ ursam majorem Arcton continet, exciperet, dominoq; suo mense Iulio æstuanti gratum aliquod refrigerium præstaret. Vetabant enim severi illi morum censores non solum luxuriosa illa ædificia, verum etjam victitandi rationem aliquantò veterum parsimoniæ modum excedentem: nec primis urbis incunabulis permittebant leges humilia ædificia, & casulas, vel etjam cespitem fortuito casu oblatum, cui quis indormiret, spernere & negligere: & splendida palatia in privatum usum ab aliquo exstrui, sed privatas opes ad publicos usus referri jubebant, & publico sumtu oppida, & urbes condere, & Deorum immortalium templa & delubra novo & recens cocto latere & saxo exstruere, & decorare.

F ODE

ODE XVI.

AD POMPEJUM GROSPHUM.

Animi tranquillitatem coërcendis cupiditatibus acquiri, non opibus, aut honoribus.

Quid causæ esse dicam, Pompei Grosphe, *Quod, cum omnes homines beatam & tranquillam vitam sequantur, tam pauci illam assequantur? Certè videmus huc plerorumq́ vota studia & actiones fermè referri. Ob hanc enim periculosæ navigationes, periculosa bella suscipiuntur. Sic mercator qui in mari adversâ tempestate laborat,* inq́ Ægeo *latè* patenti, *velisq́ ac ventis exposito comprehensus & correptus est; Ille* simul atra *aliqua & pluviosa* nubes, *& nigra tempestas* Lunam *& cœlum* condidit, *atq́ occultavit; postquam ipsis* nautis *polus ereptus est*, neque *Ursa major & minor, & reliqua cœli* sidera certa, *fixa, & in uno loco semper apparentia, & cursui dirigendo accommodata amplius noctis tempore* fulgent, *& conspiciuntur: tum, inquam, ipsos* Divos ocium, *& vitam quietam, ipsamq́ adeo beatitudinem* rogat *& postulat, ejusq́ nomine tanta maris pericula contemnit.* *Idem* ocium, *eandem tranquillitatem* mulier ex Thraciâ *armifera, & hostili in hostem rabie* furiosa *in* bello *& prælijs sibi proponit, & à Dijs precatur. Idem exoptant* Medi, *Parthi, Persæ, alijq́ populi bellicosi, suoq́ arcu* pharetrâ *& armis decorati: ut qui ex partâ victoriâ vitam placidam & tranquillam sibi fore persuadent. Sed plerisq́ vita transit, dum vitæ instrumenta quærunt. Hoc enim, de quo loquor,* ocium, *ô Grosphe,* nullis gemmis, *& opibus, nullâ* purpura, nec auro venale *expositum redimi potest, ut reliqua, quæ in mundo maxima censentur.* Non enim *thesauri, immensæ* Gazæ, *Persarum opes, & Crœsi, Craßiq́ divitiæ animum divitis avari, (qui excruciatur & habendi desiderio, & amittendi metu) solvere possunt: & Præturæ, Consulatus, & Dictaturæ, alijq́ summi honores curas, & sollicitudines animis non eximunt, sed easdem potius adaugent.* Neque Consulares lictores, *dum Consuli duodecim virgarum fasces & secures præferunt, obstantemq́ turbam* summovent, *& consuli locum dare cogunt: unà etjam varios adfectus sollicitudines,* miserosq́ *illos* tumultus mentis, *qui animum de tranquillitate deturbant*

deturbant, & curas illas, quæ amplißimas dignitates ac divitias comitantur, & circum divitum atq; potentum tecta laqueata, & auro exornata volant, removere & abigere potest. Quod si me roges, quâ ratione hanc animi tranquillitatem comparare poßis, horq; animi perturbationes defugere: Non divitias tibi acquirendas suasero, quibus crescentibus curæ & sollicitudines unà crescunt: Non amplißimos honores, quibus animi tumultus neq; die neq; nocte quietem indulgent: Sed illi demum benè vivitur, Ab illo demum beatæ vitæ ratio exactè subducitur, qui parvo contentus vivit, & modica mavult, quàm nimia; cui naturæ ductu exigua sufficiunt, non major fames quàm venter est, & cui frugalitas à majoribus tradita commendatur, & salinum à patre per hæreditariam succeßionem acquisitum quamvis in tenui mensâ splendet, & sine sordibus, mundum est ac purum; Et cui deniq; nullus timor, ne forte divitias suas perdat: nullus sordidus cupido, aut opum desiderium leves somnos aufert: Sed qui sine metu perdendi, & sine desiderio quæstum faciendi tutus & securus noctu facilè dormit. Ita dico, ille demum animo tranquillus, felix, & beatus est, non qui opibus & honoribus adjicit, sed qui cupiditati suæ demit: non qui magna acquirit, sed qui modicis rebus lætatur: Atq; adeo qui se suaq; desideria compescuit. Quid enim ad rem attinet nos immensas facultates periculosis negotiationibus accumulare, quibus habendi aviditas non satiatur, sed irritatur? Quid nos tanquam fortes, validi, & laboriosi hoc brevi vitæ ævo, quod vivimus, infinitis ærumnis nos obruimus? cumq; paucis tantum opus sit, ad multa animum tanquam sagittam intentum habemus, & jaculamur, quibus tamen cupiditatis sitis nunquam expletur? Quid autem Indias, aliasq; terras calentes cum alijs regionibus, in quibus quasi alius sol conspicitur lucri caussâ mutamus? Quotusquisq; autem tandem invenitur, qui à patrio solo absens à se etjam absit: qui unà cum cœlo etjam seipsum mutet: qui unà dum exsul & absens est patriæ, se etjam suasq; cupiditates fugit & exuit? Qui autem fieri potest, ut cum nos, id est nostros pravos adfectus tanquam omnium malorum fomitem nobiscum semper geramus, ad ocium, animiq; tranquillitatem unquam perveniamus? Ecce enim vitiosa illa cura de acquirendis divitijs unà cum navigantibus rostratas illas, ferroq; munitas naves adscendit. Cura, inquam, & sollicitudo, quam nemo quantumvis velox effugere potest, & quæ ne celeres quidem & fugaces equitum turmas insequi intermittit: Utpote quæ velocißima ipsis etjam cervis, imo ipso Euro vento nimbos

 agi-

agitante rapidißimo ocyor est. Adeoq; quæ fugientes non à tergo sequitur, sed à fronte præcedens exspectat. Hinc licet vel vastum transieris mare, licet terræq; urbesq; recedent, quocunq; pervenies tecum eris, teq; tua vitia sequentur. Cujus autem vanitatis est de rebus post multa sæcula futuris sollicitari? Vis scire quid vita tranquilla sit? Nimirum animus qui in præsens tempus lætus sit, qui præsentibus gaudeat, qui quod ultra præsens est, & ad futurum spectat, quò nondum pervenimus, nec fortaße perveniemus, illud sollicitè curare, oderit, & recuset: qui rebus adversis non nimis perturbetur, sed amara & ingrata læto aliquo risu, & jucundâ voluptate temperet & mitigare studeat: Quippe semper mala bonis vicina sunt, & ubi uber ibi tuber est, nihilq; in naturâ mortalium adeo ab omni parte felix & beatum est, cui non adversi quid velut mellis & fellis conjunctione admixtum sit. Quàm verò futuræ res incertæ, virisq; cordatis parum curandæ, plurima mortalium documenta testantur. Hic enim qui longam vitam sibi pollicitus fuerat subitaneo fato abripitur: Ille, quem jam jam moriturum credas, vix in extremâ senectâ à morte consumitur. Sic clarum illum juvenem Achillem, dum Polyxenæ Priami filiæ nuptias sperat, à Paride sagittâ confossum cita mors abstulit: Contra Tithonum Emathionis filium, qui ab Aurorâ uxore immortalitatem impetrare potuit, perpetuam juventutem non potuit, longa senectus minuit, & consumsit, tandemq; in cicadam mutavit, Vterq; præter naturæ cursum, hominumq; opinionem Ille de vitâ nimis brevi, hic de nimis longâ conquestus est. Et quis scit quid tibi, quid mihi poßit contingere: Nam forsan illud mihi hora vitæq; tempus præter spem porriget, quod tibi negabit: Licet nec genere, nec honoribus, nec divitijs tecum comparandus sim. Etenim tu, ô Grosphe, in summis divitijs & honoribus es positus; Centum greges ovium & caprarum in agro tuo vagantur, pinguißimæ vaccæ Siculæ circum te mugiunt; equa quadrigis apta, tibi hinnitum tollit, & per campos tuos exsultat; Deniq; Africano murice, & Tyrio cocco bis tinctæ purpureæq; vestes te equitem nobilißimum vestiunt: Contra ego Horatius tenuioris fortunæ sum; meaq; Parca non mendax infallibilis ac immutabilis dedit mihi parva rura, modicas divitias, & Græcæ Lyricæ Camœnæ, (quam Alcæus Grajus primus coluit) tenuem spiritum, exile ingenium venamq; ad Lyricum carmen: Præterea illam facultatem, quâ poßim infidum, mutabile & fallax vulgus spernere, ejusq; vanas opiniones contemnere.

ODE

ODE XVIII.

AD MÆCENATEM ÆGROTUM.

Cui negat se fore superstitem.

Quid in hoc tristi casu, quo circumventus es, C. Cilni Mæcenas, ô rerum mearum grande decus, & ornamentum, grande columen & præsidium plus, quàm te deceat, sollicitaris? Quî enim fieri possit, ut vel tu sine me, vel ego sine te moriar? Certè nec Dijs immortalibus, qui mundum universum, & nostram utriusq; vitam gubernant, ita gratum & amicum: nec mihi Horatio ipsi acceptum est, te Mæcenatem prius mortem obire, quàm me Horatium. Ah quid dicam? quò me vertam? Mæcenas; Si violenta fati vis & necessitas maturior quàm ego vellem, te, animæ meæ partem dimidiam, (cum quo ego alter idem sum, inq; duobus corporibus una anima) rapit, èq; vitâ tollit: Quid ego Horatius altera hujus animæ, & mutuæ amicitiæ pars diutius moror, cur non unà tecum morior, ne postea dimidiatus mori cogar? Quid autem in vitâ boni, cur diutiùs semivivus vivere sustineam? Quippe ubi post te superstes forem, non æquè carus mihi, quàm antea, sed mihi ipsi tædio essem, nec integer amplius, ut dimidiâ mei parte privatus. Quid multis moror? Ille dies quo tu, Mæcenas, morieris, ille, inquam, utramq; & mei & tui corporis ruinam secum ducet; Eodem die nostrûm uterq; cadet & morietur. Non enim ego perfidum amicitiæ inter nos æternùm duraturæ sacramentum tibi amico meo dixi & juravi; Certè quo ita tibi devinctum me intellego, ut tibi mortuo lubens me sim adjuncturus. Nimirum nos, ô Mæcenas tecum ibimus; Ibimus, inquam, comites, promtiq; sumus supremum mortis iter tecum carpere & inire: utcunque etjam nos præcedas, quocunq; etjam modo & ratione præeas, eâdem te sequemur. Et hæc amicitia tanta est, quam nulla licet validissima humanæ naturæ monstra debilitare possint. Atq; adeo me Horatium nec flammivomus ille igneæ Chimæræ, (quam Tiphoëo natam, primâ sui parte leonem, postremâ Draconem, mediâ capram fuisse, & igneos flammarum globos eructâsse fingunt) flatus, & Spiritus, à te Mæcenate amico meo unquam divellet & separabit: Imo nec ipse è terrâ natus Gigas, qui robore vasti corporis confisus ipsi cœlo bellum intulit,

tulit, qui quinquaginta capita & centum manus habuit, si ille à Iove fulmine prostratus resurgat, inq; vitam redeat. Sic enim omnipotenti Iustitiæ Dei quæ fidem frangere prohibet, & Parcis, Fato, divinaq; providentiæ placitum est, ut unà vivamus & moriamur. Quia autem tanta inter nos animorum & studiorum conjunctio est: Certè fieri non potest, quin ex eâdem siderum dispositione in utriusq; nostrûm Horoscopo nativitatis tempore exorta sit, quocunq; etjam modo illud fiat: Seu Libra illa, seu formidolosus ille, &, quia Marti conjunctus, metuendus Scorpius cæleste signum, qui natalis pariter & lethalis horæ violentior pars est, dum sub se natis brevem vitam pollicetur: seu deniq; Capricornus, qui Hesperiæ undæ in Oceano occidentali violentus tyrannus est, illudq; mare dum Sol in Capricorno versatur tempestatibus inquietat: seu quæcunq; alia cæli constellatio fuerit, quæ nos nascentes respicit: Incredibili modo utrumq; nostrum & meum, & tuum astrum inter se consentit, nostrosq; animos, mores, studia & voluntates æterno concordiæ vinculo conjunxit. Hinc scilicet factum, ut eodem tempore Deorum providentiâ periculo subtracti simus. Nimirum Iovis dei optimi & maximi tutela, sub quâ tu natus es, tanquam stella salutifera in cælo refulgens, te Saturno impio, & pernicioso sideri, quod interitum tibi intentabat, eripuit, fatique volucris, mortisq; nimis properè advolitantis alas tardavit, ac remorata est; tibiq; ac mihi longius adhuc vivendi tempus indulsit: Cum populus Romanus frequens & multiplex in theatris, tibi, quod à præsenti mortis periculo liberatus esses, lætum sonum ter crepuit, & jucundis acclamationibus congratulatus est. Me verò Horatium sceleratæ cujusdam arboris truncus capiti cerebroq; meo in proprio agro Sabino illapsus dominum suum è medio sustulerat, nisi Faunus agri mei, dominiq; sui tutor & malorum Propulsator, rusticorum Deus, & Mercurialium virorum doctorum ingeniosorum Poëtarum custos ac fautor ictum illum arboris suppositâ dexterâ clementer avertisset, & levâsset. Quoniam vero uterq; è tanto mortis discrimine liberati, & uterq; voti rei sumus: Æquum est, ut unusquisq; pro facultatibus suis Dijs gratias persolvat. Tu igitur, Mæcenas, Iovi ospitator si pro tanto beneficio victimas reddere, & ædem in honorem Iovis exstruendam ex voto debitam ædificare memento, ne Deo ingratus, beneficiorumq; immemor fuisse videare. Nos verò liberatori nostro Fau-

no, qui agno vel hædo placatur, cuiq; non erectis aris, sed humi sacra peraguntur, humilem, *nobis convenientem* agnam, feriemus, *& in sacrificium grati offeremus.*

ODA XVIII.

Se tenuibus contentum vivere, alios mortis immemores avidissimos esse.

C*Um vita hominum brevis ac fragilis paucis ad benè vivendum indigeat, nihilq; in naturâ mortalium, quod non interiturum sit, præter mentis & ingenij bona: ego humanæ imbecillitatis memor, quamvis in re tenui, meâ sorte contentus vivam, nec has ingenij mei dotes cum amplissimis aliorum divitijs permutabo, qui nullum ædificandi, nullum quærendi & rapiendi modum ponunt, perinde ac si perpetuò sint victuri.* Nam in domo meâ *res tantum tenues sunt*, non *magnifica illa, quæ in divitum domibus visuntur, non mea supellex, nec mensarum pedes sunt* eburnei, neque aureum lacunar *in ædibus meis* renidet *& resplendet*: Non *etjam* trabes *marmoreæ ex* Hymetto *Atticæ monte petitæ*, columnas *ex lapide Numidico marmore nobilissimo in* ultimâ *extremâq;* Africâ recisas *Romamq; advectas superimpositæ* premunt *& aggravant. Non etjam potentissimorum regum preciosa supellex successione quâpiam ad me transijt*, neque *ego* Attali *regis Pergami opulentissimam* regiam, (*ut fecit populus Romanus* ignotus, *non legitimus, non institutus, sed peregrinus* hæres) *blanditijs, doloq; malo* occupavi, *& velut hereditatem adij*: Non *deniq; amo magnificas clientelas, nec* clientæ *divites &* honestæ *togatorum uxores, qui me officij gratiâ manè salutent aut comitentur, mihi lanas carpunt*, nec *in meam patroni sui gratiam* Laconicas *purpuras nent &* trahunt, *ex quibus* mihi *cum magistratum adeptus sim, togæ prætextæ conficiantur. Quippe modica ego mâlo, quàm nimia; præterq; rerum necessarium usum nec Deos nec homines aliquid posco.* At *contra animi bona Deorum clementia liberaliter mihi indulsit. Nam* Fides *optimi animi indicium, omniumq; virtutum mater amplissimarum divitiarum loco mihi sufficit*, & ingenij vena, *& naturæ genuina vis & indoles ad carmen aliquod condendum mihi* benigna *larga & abundans* est, *meq; viris alijs potentissimis familiarem & amicum facit.*

cit. *Hinc enim* dives me pauperem, *meamq́ amicitiam & familiaritatem* appetit, *& me non solum non spernit, sed & magni facit & amat. Quid autem hisce meis bonis amplius cupiam vel desiderem?* Sanè supra *illa quæ jam habeo ego ampliora expetendo* Deos nihil lacesso, *nihil ulteriùs provoco,* nec *Mæcenatem* potentem *meum* amicum, largiora, *quàm illa sunt, quæ dedit,* flagito *& postulo,* unicis *prædijs* Sabinis *ejus munificentiâ mihi concessis* satis *dives, &* beatus. *Et vel me judice stultus sim si plura appetam. Etenim cum videam omnium rerum esse vicißitudinem, nihilq́ infra lunam esse stabile; neq́ ego vivam perpetuò. Videmus quotidie, quòd unus* dies *ab altero* die, hesternus *ab hodierno* truditur *& expellitur; quòd* novæ lunæ *paullatim crescunt, & rursus decrescunt, & tandem* ad interitum pergunt *& vergunt: Quanta ergo tua, avare, dementia est, qui non videas te adeò capularem senem brevi mortuum ab hærede aliquo expungendum esse:* Tu *enim tantus senex morti vicinus, jam sub ipsum funus alterum pedem in Charontis cymbam inferens, nihil de morte cogitas, ac, perinde ac multa adhuc sæcula victurus,* marmora secanda *ad nova ædificia exstruenda componis &* collocas, & sepulcri immemor domos exstruis, *cum potius de sepulturâ tuâ sollicitus esse deberes,* & parum locuples *& dives tibi videris in terrâ,* ripâ, *& litore* continenti, *nisi etjam alienum elementum invadas, in mari ædifices, &* maris, quod Bajis *& Lucrino lacui fluctibus collisis sonitu* obstrepit, littora *loco suo* summovere, *in eorumq́ locum jactis in mare molibus ædificia exstruere* urges, *& festinas.* Quid, quod *non solum tui prodigus es, sed alieni etjam* avarus *pauperibus avitos suos agros per summum scelus eripis, &* proximos *vicini tui* agri terminos *inexplebili habendi desiderio quotannis* usque revellis, *& inde semper aliquid abradis, quod ad tuum agrum transferas,* & ultra clientium *tuorum, pauperumq́ agrorum* limites *& terminos (quos violare summum semper nefas habitum)* transsilis, *& transgrederis, & agri ditißimus pauperum exiguos fundos quotannis admutilas; Ecce autem miserabiles ruris coloni* & uxor & vir *tuâ avaritiâ agris à proavis per succeßionem sibi relictis violenter* expellitur, *alioq́ sedem suam transferre cogitur, pauperculam suam supellectilem* paternos Deos *domesticos, Penates & Lares à majoribus sibi relictos, parvulosq́ suos pueros,* sordidos *& miseros* gnatos *miserabili spectaculo* in sinu gerens. *Homo sceleratißime, ubi immensas divitias & splēdidißima ædificia terrâ mariq́ tibi per fas & nefas corraseris*

vaseris & construxeris: nunquid illorum dominus & inhabitator perpetuò futurus? Nempe *licet vel integra maria aggeribus compleveris; interea* tamen *brevi morieris, nullaq; certiora palatia, nulla* certior aula, *& habitatio* te divitem herum manet, *& exspectat,* quam *certa* destinata; *& definita* sedes orci omnia *ad se rapientis, & in qua æternum manere, cogâris, nec unde, (ut in hâc vitâ) in alia loca, in alia elementa animi gratiâ evagari liceat.* Quid ultra *cupis & quo tendis ulterius? An fortè speras te immensis tuis opibus præscriptum à fato vitæ terminum aliquamdiu prolaturum?* Toto *cælo erras. Si enim in hâc vitâ æqualis omnium conditio non fuit, at saltem in morte erit:* Tellus *enim omnibus* æqualis, *& ex æquo omnium sedes est, & sine ullo discrimine, & invidiâ intra se recipit dominos & servos, æqualiter* pauperi & regum pueris *sepeliendis* recluditur, *& aperitur.* Ubi *autem semel mortuus fueris, nunquam postliminio in vitam redibis. Quod ne Heroibus quidem à Divis oriundis prudentissimis integrum fuit.* Neque *enim mors illa inevitabilis* Orci satelles, *(cui nos omnes, & nostra omnia debemur)* callidum *illum* Promethea *(qui ipsum etiam Iovem decipere potuit) deceptus, &* auro corruptus, *ad superos* revexit. *Quorsum igitur hæ divitiæ, ad quas mortuus nunquam redibis. Nam ille, quem dixi: orci satelles divitibus & avaris crudelis, & invidiosus est; pauperibus & calamitosis placidus & benignus.* Hic *enim* Tantalum *illum propter opes Deûm contemtorem* superbum, *& avarum,* & Tantali genus, *Tantaliq; posteros avaros, qui inter opes inopes sunt, apud inferos cohibet &* coërcet, *ne postliminio ad suas opes in vitam redire possint. Contra* hic pauperem *summis ærumnis &* laboribus *in hâc vitâ* perfunctum, *sive* invocatus *sit à paupere,* ut levet *illum, & è vitâ sublatum ærumnis liberet,* sive non vocatus *sit, illū nihilominus* audit; *ipsique vitæ finem imponit, cumque continuis vitæ miseriis defatigatum eripit, & æterno ocio, & quiete donat.*

ODE XIX.
IN BACCHUM.
Ceu Bacchi numine plenus Bacchi laudes canit.

Vos posteri, *ad quos immortalia ingenij monumenta vel me mortuo pervenient, illa quæ dicturus sum, quamvis nova & inau-*

dita

dita non in dubium vocate, sed firmiter credite. *Ego Horatius cælesti numinis instinctu carmina mea scripsi, & Bacchi furore adflatus sum.* Vidi *enim* Bacchum in *locis solitarijs &* rupibus *ab omni strepitu populari* remotis carmina *& Poëticen* docentem, & *Musas* Nymphasq; *illum audientes, & carmina* discentes; & *Panum, Silenorum, Faunorum*, Satyrorumq; *Bacchi comitum* capripedum, *& velocium* aures acutas *& ad auscultandum arrectas & attentas. Hoc sanctißimum cælestium & terrestrium numinum concilium, & collegium ego Horatius vidi, ejusq; divini spectaculi admiratione & reverentiâ perturbatus sum.* Evœ! *mea* mens *ex* recenti metu,*quo paullo ante consternatus fui, adhuc* trepidat, & pectore Bacchi *divino instinctu* pleno, *lætitiâ & metu confusa* lætatur *quidem, sed* turbidùm *non liquidè & sincerè.* Evœ! O Liber *ne mentem meam nimium percellas, sed vehementiorem tuam in pectore meo adficiendo vim aliquanto inbibe, ne in ultionem visi numinis omnino furore correptus perpetuò insaniam; Sed* parce *mihi, ô liber;* parce *inquam, quippe* qui *offensus horribiliter irasceris, & gravi* thyrso *pampinis involuto, quem in manibus gestas iratus* metuendus es *& formidabilis. Quia igitur, ô Liber, divinum illud tuum numen non vidi solum, verum etjam deprecando mihi propitium reddidi:* Fas est mihi *illa carmine describere, quæ alijs negata fuere: Imprimis egregia tua facta, & in mortales merita, sive bonos beneficijs adfeceris, sive malos pœnis. Fas igitur mihi, ô Bacche, Mænadas,* Thyades, *Curetes, Corybantes, Caberos, Idæos Dactylos, Telchines, Mimallones,* perviaces, *protervas & pertinaces sacrorum tuorum ministras & Bacchantes: Fas est mihi* vini fontem & uberis lactis rivos *& fluxus à te inventos, & è terrâ productos, carmine* cantare, & mella *è* cavis *arborum* truncis lapsa, *& fluentia, & alia in genus mortalium merita versibus* describere: *Fas etjam mihi* beatæ *immortalisq; tuæ* conjugis *Ariadnæ Minoidis filiæ (quam à Theseo perfido desertam uxorem duxisti) coronam nuptialem, & capitis* honorem stellis additum *& inter sidera relatum,* & Penthei *Echionis & Agaves filij Thebarum regis impij, calamitates. Qui cum tua sacra furiosè contemneret à propriâ matre, & reliquis bacchantibus discerptus, & pro vitulo obtruncatus est, ejusq;* tecta *magnifica* non levi *sed immensâ, & horribili* ruinâ disjecta, & *prostrata, soloq; æquata sunt:* Et Lycurgi *illius* Thraciæ *regis* exitium, *qui dum vineta in toto suo regno abscindit falce putatoriâ crus sibi amputat, & postea à Iove oculis & vitâ privatus est. Hæc mysteria tua mihi*

Hora-

Horatio divino tuo numine adflato carmine iterare & celebrare fas & licitum est. Quid autem dicam de immensâ tuâ potentiâ? Nimirum tu flumina retro vertis, & amnes rapidos flectis; tu mare Barbarum ejusq; accolas Thracas & Indos tandem domâsti, inq; tui venerationem induxisti; tu lætifico tui muneris liquore vino uvidus & madidus Bistonidum Thracum mulierum inter Nessum & Hebrum Bacchantium, teq; in secretis remotis & separatis montium jugis colentium crines nodo aliquo constringis & coërces, cui serpentes, & viperæ implicatæ sunt; idq; impune & sine fraude ac periculo; viperæ enim ipsis nihil nocent. Nec in mortales solum maxima tua beneficia, verum etjam in Deos ipsos. Et qui in extrema pericula devenissent, nisi tua & Herculis auxilio liberati essent. Cum enim Dÿ in Phlegrâ cum Gigantibus ancipiti prælio dimicarent: Terra Iovi respondit Deos vincere non pôsse, nisi duo semidei adhiberentur. Cum ergo impia & scelerata Gigantum cohors congestis usq; ad sidera arduis montibus per arduum & excelsum ad parentis tui Iovis cælestia regna scanderet, ut inde Deos deturbaret: Ibi tu in leonem conversus vastissimi corporis mole horrendum Rhætum Gigantem unguibus, & horribili malâ, dentibusq; ferocissimis retorsisti, & dejecisti. Quanquã autẽ sermonibus hominũ ferebaris jocis & choreis convivÿsq; aptior & ludo addictus non satis idoneus esse pugnæ bello & prælÿs; sed tu idem tamen in utrumq; paratus, sive pax colenda, sive bellum gerendum esset, belli & pacis intermedius eras. Nec in terris solum invictus es, Verum in inferno etjam. Nempe unde nemo salvus ad superos redÿt, tu redÿsti: Nam omnium ille domitor triceps infernalis canis Cerberus te apud inferos ad superos redeuntem & aureo cornu decoratum insons, tibiq; non nocens vidit. Interea caudam suam leniter ad te Bacchum atterens, illamq; crebro movens tibi adulatus est, & tui ex inferis, ô Bacche, recedentis pedes & crura blandientium canum more trilingui suo ore tetigit, olfecit, & odoratus est.

ODE XIX.
AD MÆCENATEM.
Famam suam æternam fore.

VT omnibus hominibus de suâ virtute, & animi dotibus gloriari licet: Ita ego Horati' me quoq; ob ingenÿ mei monumẽta inter mortales immortalem futurum meritò gaudeo atq; lætor. Etenim ego bifor-

biformis *Lyricus & Satyricus* vates nõ usitatã, *nec vulgari famâ in ore mortalium versabor*; nec tenui *& fragili, sed nunquam dissolubili* pennâ per *purum &* liquidum æthera *in cælum sublatus* vehar, nec *tanquam homo mortalis* in terris *diutiùs aut* longiùs *morabor, sed in Apollinis & Musarum alitem cygnum mutatus ob præstantiam meã omni* invidiâ major *altiùs in cælum evectus terrenas hominum habitationes &* urbes *è sublimi despiciam &* relinquam. *Quippe ô* dilecte Mæcenas, ego *Horatius, quamvis* pauperum parentum sanguis *& filius* Libertino *patre natus sim* (quem *& qualem tu me* vocas, *& appellare soles*) *mortem* non obibo, nec *à* Stygiâ *aut Lethéâ* undâ, *nec à Cocyti, Acherontis, ac Phlegethõtis objecto flumine* cohibebor, *ne ad superos redire possim. Ecce enim* jam *incipio inclarescere*, jam pelles asperæ *& subnigræ cygnorum* residunt *& descendunt, ut in* cruribus *meis sedem habeant*: Superiore *autem corporis mei* parte in album alitem *cygnum transmu*tor, *mihiq;* per humeros, *brachia, manus*, digitos læves *cygnorum* plumæ nascuntur. Iamq; *adeo ego* canorus ales *cygnus* (*qui suæ mortis præscius duclißimos cãtus edit*) *volatu meo* ocyor *ero* Icaro Dædali filio (*qui cum patre è Labyrintho cereis pennis evolavit*) *illius freti, cui Iupiter in bovẽ mutatus Europam Agenoris dorso ferens* Bospori *nomen fecit, suis fluctibus resonantis &* gementis litora visam, *& aspiciã*; & Syrtes Getulas *in Africâ, loca arenosa & sabulosa*, & campos *supra Aquilonem & Rhypæos montes* Hyperboreos, *omnesq; terrarum regiones etjam remotißimas carminibus meis adibo*. *Adeoq;* me Colchus, *qui ad Pontum Euxinum habitat*: me Dacus *Scythiæ Europææ incola*, qui Marsæ *Romanæ* cohortis metum dissimulat, *quã tamen formidat*: me *Dacis vicini* ultimi Geloni, *& immanes Agathyrsi*: Me *Hispanus* Iber *longo bello* peritus *& exercitatus*; Me *deniq;* Gallus *Transalpinus* qui Rhodanum *patriæ fluvium* potat, *post mortem meam* noscent, *& quis fuerim* discent. *Quia verò post mortẽ vivus in ore oculisq; hominum versabor à* funere *meo inani & supervacuo* (*quod mihi institui magnificè nolo, omnes* neniæ *funebres*, & luctus *de illo, qui mortuus non sit*, indecoros, & querimoniæ *ac lamentationes* absint *& removeantur*, *Tu verò, amice quisquis es*, clamorẽ, *& ejulatum muliebrem supra me* compesce, & honores sepulcri *mihi extruẽdi vanos & supervacuos intermitte*, *Ipsorumq; mortem defle, quorũ memoria unà cum corpore tumulo obruitur.*

F I N I S.

39

HORATIVS

E. LVBINI

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm